

univerzitná knižnica
v bratislave

ISSN 1210-2016

BULLETIN UNIVERZITNEJ KNIŽNICE V BRATISLAVE

1/2010

V čísle:

Informácie z UKB
Informácie zo seminárov a porád
Rôzne
Personálie
Kalendár akcií

Obsah

INFORMÁCIE Z UKB

Zaujímavá výstava v Univerzitetnej knižnici <i>Klára Mészárosová</i>	5
Týždeň slovenských knižníc v Univerzitetnej knižnici v Bratislave <i>Táňa Popová</i>	7
Pasca na slona alebo prezentácie bibliografie emblémových kníh <i>Zita Papová</i>	10
Aktualizovaná databáza článkov z výročných školských správ z územia Slovenska za školské roky 1918/19 – 1952/53 <i>Bronislava Svobodová</i>	13
Výstava vo Viedni <i>Klára Mészárosová</i>	16
Mimoriadne ocenenie <i>Antónia Jasemová</i>	19
Diplom pre Univerzitetnú knižnicu v Bratislave	22

INFORMÁCIE ZO SEMINÁROV A PORÁD

10. zasadnutie Národnej komisie pre služby v Martine <i>Henrieta Gábrišová – Dagmar Kleinová – Peter Penthor</i>	23
Význam osobností pre mestá a regióny (Knižnice a budovanie regionálnych databáz) – 10. ročník odborného seminára pre pracovníkov knižníc <i>Bronislava Svobodová</i>	25
Aplikácia čipovej karty ako multifunkčného preukazu v rezorte školstva, dopravy a kultúry 8. ročník medzinárodnej konferencie <i>Mária Džavíková</i>	27

IMPACT – Zlepšenie prístupu k textu – výsledky výskumu a praxe Medzinárodný seminár <i>Alojz Androvič</i>	28
CASLIN 2010 17. ročník medzinárodného seminára <i>Peter Penthor</i>	33
ELAG´ 2010 V ústrety očakávaniam nových používateľov 33. výročná konferencia <i>Alojz Androvič</i>	36
RÔZNE	
Národná technická knižnica – váš partner vo svete technických informácií Exkurzia zamestnancov UKB do Prahy <i>Dagmar Kleinová</i>	45
Kuriózný preklad zo slovenčiny do latinčiny a jeho autor <i>Ladislav Mikulík</i>	50
Kto sa bojí čísel?	55
PERSONÁLIE	
Storočné jubileum Imricha Kotvana <i>Kamila Fircáková</i>	58
KALENDÁR AKCIÍ	
Podujatia uskutočnené v Univerzitnej knižnici v Bratislave v 1. polroku 2010 <i>Marcel Šustek</i>	65

ZAÚJÍMAVÁ VÝSTAVA V UNIVERZITNEJ KNIŽNICI

Univerzitná knižnica predstavila výstavu Rukopisné pamiatky českých knižníc. Výstavu sprostredkovalo české Ministerstvo zahraničných vecí. Slávnostná vernisáž sa konala pod záštitou veľvyslanca Českej republiky, Jakuba Karfíka.

Výstava na 22 paneloch predstavila ukážky zo vzácných rukopisov a tlačí, uchovávaných v 10 knižniciach a archívoch Českej republiky. Digitalizované obrazy reprezentovali dokumenty, ktoré priblížili knižnú kultúru úctyhodného temporálneho úseku desiatich storočí, od 11. až po 20. storočie. Na posteroch sa objavili najstaršie zachované bohemikálne rukopisy, najstaršie tlače a na poslednom paneli sme videli ukážku najmodernejších reprodukčných technológií súčasnosti. Rukopisy nás upúťali bohatou invenciou tvorcov: autorov textu, pisárov a iluminátorov; doslova z nich dýchala skutočnosť, že pekná ušľachtilá forma dáva aj pravde väčšiu jasnosť a krása starých rukopisov fascinuje dnešného človeka rovnako ako toho pred päťsto až tisíc rokmi.

Koncepcia výstavy mala niekoľko rovín: predstavila najdôležitejšie míľniky vývoja knižnej kultúry v Čechách; prezentovala ukážky najvýznamnejších relikvií rukopisného dedičstva, obsahových bohemík českej alebo zahraničnej proveniencie, ktoré sa zachovali v českých inštitúciách; dobovými ilustráciami rukopisov dokumentovala vybrané historické a kultúrne udalosti v Čechách, predstavila ukážky vedeckej a odbornej literatúry; napokon predstavila excelentnú úroveň digitalizácie rukopisov a starých tlačí, realizovanú firmou Albertine icome Praha.

Výstavu sme obohatili trojrozmernými exponátmi z fondov Univerzitnej knižnice, ukážkami faksimile vzácných rukopisov a tlačí českej proveniencie. Vo vitrínach sme umiestnili faksimile Vyšehradského kódexu, známeho aj ako Korunovačný evanjeliár, ktorého originál pochádza približne z roku 1086. Vystavili sme faksimile Velislavovej biblie. Táto bohato ilustrovaná biblia, okrem religiózneho posolstva, priblíži aj informácie o každodennom živote doby svojho vzniku, 14. storočia. Mimoriadne verné faksimile obidvoch rukopisov, vrátane ich väzby, vyhotovila firma Pragopress, roku 1970. Predstavili sme faksimile autografov Jána Amosa Komenského a Karla Hynka Máchu a faksimile najstaršej českej tlače, Trojánskej kroniky z roku 1468 (?). Okrem faksimile sme výstavu doplnili ukáž-

kami odbornej literatúry o českých rukopisoch. Návštevníci výstavy prezentáciu trojrozmerných exponátov kvitovali s uznaním.

Na vernisáži sa zúčastnil veľvyslanec Českej republiky na Slovensku, Jakub Karfík, ktorý predniesol aj slávnostný prejav. Za Univerzitnú knižnicu vystúpili Ing. Alojz Androvič, PhD. a PhDr. Klára Mészárosová. O príjemnú atmosféru otvorenia výstavy sa postaral Dámsky komorný orchester pod vedením doc. Eleny Šarajovej-Kováčovej, zahrali 1. a 3. časť Manheimskej symfónie českého skladateľa, Jana Václava Stamitzu. Medzi hosťami sme privítali členov diplomatického zboru, zástupcov knižničkej a historickej obce a záujemcov z radov našich čitateľov.

Výstava Rukopisné pamiatky českých knižníc bola zaujímavým spestrením ponuky programu kultúrnych aktivít Univerzitetnej knižnice. Priblížila nadčasové posolstvo najstarších dokumentov českej knižnej kultúry.

PhDr. Klára Mészárosová

Foto: Peter Janoviček

TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC V UNIVERZITNEJ KNIŽNICI V BRATISLAVE

Slovenská asociácia knižníc vyhlásila 11. ročník celoslovenského podujatia Týždeň slovenských knižníc na 22. – 28. 3. 2010, ktorý sa uskutočnil pod tradičným mottom "Knižnice pre všetkých".

Univerzitná knižnica v Bratislave, tak ako aj veľké množstvo iných knižníc, sa aj v roku 2010 predstavila širokej verejnosti pestrými kultúrno-spoločenskými podujatiami.

V rámci podujatí Týždňa slovenských knižníc sa uskutočnila výstava rukopisných pamiatok zo špecializovaných oddelení českých knižníc pod názvom Rukopisné pamiatky českých knižníc. Organizátorom výstavy bolo Veľvyslanectvo ČR v SR a České centrum, v spolupráci s Univerzitnou knižnicou v Bratislave.

Na výstave bol prezentovaný výber najvýznamnejších literárnych pamiatok v českých knižniciach – rukopisy a faksimile.

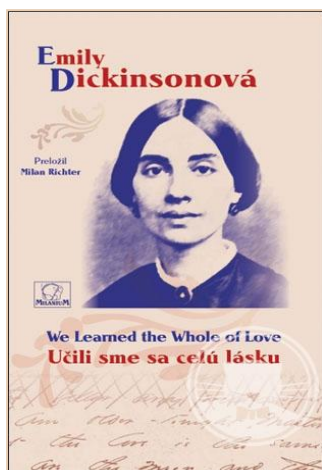
22. 3. 2010 sa pri príležitosti Svetového dňa poézie, vyhláseného UNESCO-m, uskutočnil hravý, inšpiratívny tvorivý workshop pre všetkých milovníkov poézie a textov modernej hudby, pre mládež od 14 rokov, pod názvom Tvorivé písanie poézie. Workshop prebehol pod vedením Daniela Heviera, slovenského básnika, prozaika, dramatika, scenáristu, textára a autora literatúry pre deti a mládež.

23. 3. 2010 – Cesta ku kvalite života bola zaujímavá prednáška PhDr. Gabriely Škorvánkovej.

V súvislosti so sociálnou diferencovanosťou spoločnosti býva často životný štýl jedným z hlavných identifikačných znakov sociálnej skupiny či vrstvy. V ostatných rokoch sa začína v spoločenských vedách, v súvislosti s problematikou spôsobu života, objavovať pojem kvalita života. Tento pojem charakterizuje tú stránku spôsobu života, ktorá súvisí s kvalitatívnou stránkou, štandardom uspokojovania materiálnych a duchovných potrieb ľudí. Pomocou tohto pojmu sa označujú také súčasti individuálneho a spoločenského života, ktoré nie je možné zachytiť kvantitatívnymi charakteristikami, ani merať tak, ako pri prvkoch životnej úrovne.

Kvalita života je výsledkom vzájomného pôsobenia sociálnych, zdravotných, ekonomických a environmentálnych podmienok, týkajúcich sa ľudského a spoločenského rozvoja. Na jednej strane predstavuje objektívne podmienky na dobrý život a na strane druhej subjektívne prežívanie dobrého života. O tomto zaujímavom fenoméne veľmi pútavo rozprávala PhDr. Gabriela Škorvánkovej, klinický psychológ.

23. 3. 2010 sa uskutočnila prednáška Milana Richtera o prekladaní zbierky básní severoamerickej poetky Emily Dickensovej: Učili sme sa celú lásku. We learned the whole of love.

Tento výber po prvý raz prináša slovenskému čitateľovi „the basic Emily Dickinson“ dvojjazyčne, so zachovaním všetkých Dickinsonovej osobitostí v origináli a tiež v preklade. Prekladateľ, Milan Richter, navštívil Amherst, dom a hrob E. Dickinsonovej, ako aj jej archív v Amherst College po prvý raz v máji 1990 a odvtedy ešte vzrástol jeho záujem o život a tvorbu poetky. Výsledkom Richterovho štúdia Dickinsonovej listov, monografií o nej, ďalšej

sekundárnej literatúry, ale aj prekladov do dánčiny, nórčiny či nemčiny, je výber Učili sme sa celú lásku.

24. 3. 2010 sa konala prezentácia titulov Univerzitetnej knižnice v Bratislave pod názvom Bibliografia emblémových kníh.

Bibliografia Emblémové knihy Univerzitetnej knižnice v Bratislave prezentuje dokumenty tohto žánru, zastúpené v knižnici. Emblematá tvoria špecifickú skupinu tlačí, kde ilustrácia a text sú v zhode, vzájomne sa dopĺňajú a reprezentujú žáner na rozhraní literatúry a výtvarného umenia.

25. 3. 2010 sa uskutočnila prezentácia nových databáz v knižnici – Kam som len tie noviny ... – články zo slovenských novín v databáze UKB.

Univerzitná knižnica v Bratislave sa orientuje na získavanie databáz, ktoré sú na Slovensku jedinečné. V rámci Týždňa slovenských knižníc boli predstavené dve databázy z kolekcie Nemecké dejiny 20. storočia – „Nationalsozialismus, Holocaust, Widerstand und Exil 1933 – 1945“ a „Tagesrapporte der Gestapoleitstelle Wien 1938 – 1945“. Tieto databázy sa stretli s kladnými ohlasmi najmä z radov historikov.

Mgr. Táňa Popová

PASCA NA SLONA alebo prezentácie bibliografie emblémových kníh

24. marca 2010 sa v rámci Týždňa slovenských knižníc uskutočnila prezentácia bibliografie Emblémové knihy Univerzitnej knižnice v Bratislave, kde autorka Klára Mészárosová, vedúca kabinetu rukopisov starých a vzácných tlačí, predstavila verejnosti emblém ako umelecké dielo, oboznámila záujemcov s jednotlivými typmi emblemát a metódami ich odborného spracovania.

Staroveký výraz emblém pochádza z gréckeho slova emballein (vkladať, vhadzovať), ktorý sa pôvodne používal na označenie takej umeleckej tvorby, ktorú dodatočne spojili už s danou, zvyčajne materiálom sa líšiacou konštrukciou; napríklad mramorové intarzie alebo drahokam vo vzácnej kovovej obrube.

Novší výklad termínu sa rozšíril v 16. storočí, kedy Andrea Alciato, významný právnik svojej doby, napísal knižku epigramov. Hneď po dokončení ju poslal priateľovi Konradovi Peutingerovi, ktorý bez Alciatovho vedomia básnickú zbierku doplnil drevorezmi a ako jeden celok ju vydal v Augsburgu v roku 1531 pod názvom Emblematum Liber.

Práve Peutinger takto vytvoril trojčlennú formu emblémov. Ako sme sa dozvedeli na prednáške, každý úplný emblém sa skladá z nadpisu (Motto, Lemma), z obrazu (Pictura, Imago) a z textovej časti (Subscriptio, Textura), ktorá (či už v poézii alebo próze) obsahuje výklad a rozuzlenie často skrytého obsahu.

Existujú aj tzv. neúplne emblémy, u ktorých chýba buď obraz (nahé emblémy) alebo môžu chýbať aj iné dôležité časti.

Ale práve úplné emblémy, kde všetky tri zložky sú prítomné, sa stali v literárnych kruhoch veľmi obľúbené už v 16. storočí. Musíme však konštatovať, že v danom prípade nejde o čisto literárny žáner. Emblemátá tvoria špecifickú skupinu, kde text a obraz pôsobia súčasne a reprezentujú tým žáner na rozhraní literatúry a výtvarného umenia.

K popularite emblémových kníh prispela aj skutočnosť, že jezuiti medzi prvými spoznali didaktické možnosti ukrývajúce sa v ich kompozícii a vyvinuli samostatnú jezuitskú emblematicku.

Prvé výrazné pokusy na území Slovenska sa viažu k menu trnavského rodáka, Jána Sambuca, ktorého zbierka emblemát sa tak preslávila, že aj samotný Shakespeare neraz z nej čerpal inšpiráciu pre svoje drámy.

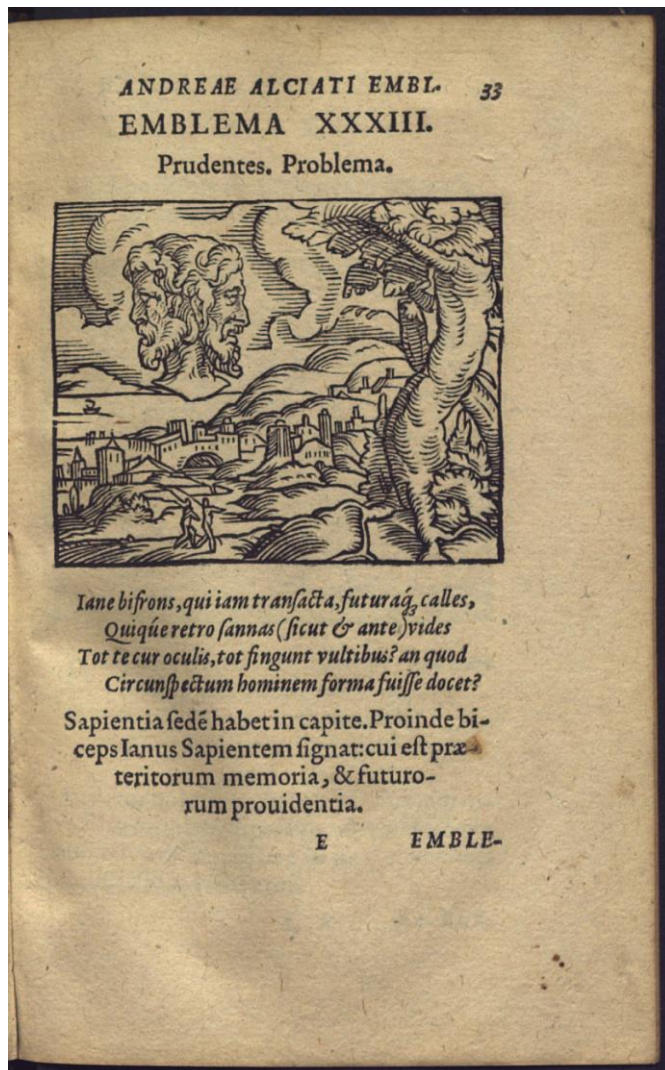
Na prednáške doktorka Mészárosová upozornila na obrovský odborný záujem na celom svete o spracovanie zbierok emblemát. Konkrétne vymenovala tie európske štáty, ktoré sa môžu pýšiť celoštátne spracovanou bibliografiou emblémových kníh (Nemecko, Veľká Británia, štáty Beneluxu, Francúzsko alebo Poľsko).

Na úrovni európskych miest, Bratislava, s touto bibliografiou obsadila v spracovaní bibliografických databáz emblémových kníh čestné 6. miesto. Podľa posledných informácií ju predbehli Wolfenbüttel, Utrecht, Trier, München a Graz.

V nasledujúcej časti prezentácie sa autorka zamerala na konkrétnu databázu Univerzitnej knižnice. Pri metodickom spracovaní postupovala doktorka Mészárosová podľa kritérií stanovených v bibliografii *The Jesuit Series* (Ed: Peter M. Daly a G. Richard Dimler) z rokov 1997 až 2007. Prostredníctvom jednotlivých ukážok predstavila poslucháčom jednoduché a rozšírené vyhľadávanie a upozornila pritom aj na kvalitnú galériu obrazov.

Poukázala aj na to, že okrem hlavných údajov o autorovi, presnom názve, o roku a mieste vydania daného diela, nájdeme v jednotlivých popisoch ďalšie podrobné informácie o väzbe, stave knihy a v neposlednom rade o jeho proveniencii.

S novou bibliografiou emblémových kníh sa Bratislava a hlavne Univerzitná knižnica začlenila do dôležitého bádateľského procesu, ktorý sa neustále formuluje a vyvíja a cieľom ktorého je zmapovanie a odborné spracovanie emblematických európskych a svetových knižníc.

Mgr. Zita Pappová

Nusquam tuta fides.

Ad Petrum Sambukij parentem suum.

Dum rigidos artus elephas, dum membra quiete
 Subleuat, assuetis nititur arboribus:
 Quas ubi venator didicit succidit ab imo,
 Paulatim ut recubans belua mole ruat.
 Tam leuiter capitur durus qui in prelia Martis
 Arma, viros, turrim, tergoe vectat opes.
 Nusquam tuta fides, nimium ne crede quieti,
 Sæpius & tutis decipere locis
 Hippomenes pomis Schæneida vicit amatam,
 Sic Peliam natu Colchis acerba necat.
 Sic nos decipiunt, adimus quibus omnia nostra:
 Saltem conantur deficiente fide.

Pro

Res humanæ in summo, declinant.

In medio librat Phoebus dum lumina celo,
 Dissoluit radijs, que cecidere, niues.
 Cum res humanæ in summo stant, sæpe liquefcunt:
 Et nihil æternum, quod rapit atra dies.
 Nil iuuat ingentes habitare palatia Reges,
 Conditio miseros hec eademque manet.
 Mors æquat cunctos, opibus nec parcat in horam,
 Verbaque dum volitant, ocyus illa venit.
 Heu, leuiter ventus pellit nos omnis inermes,
 Concidimus citius quam leuat aura rosas.

Sus

AKTUALIZOVANÁ DATABÁZA ČLÁNKOV Z VÝROČNÝCH ŠKOLSKÝCH SPRÁV Z ÚZEMIA SLOVENSKA ZA ŠKOLSKÉ ROKY 1918/19 – 1952/53

V máji 2010 bola opätovne aktualizovaná databáza *Bibliografia článkov výročných školských správ z územia Slovenska za školské roky 1918/19 – 1952/53* (<http://retrobib.ulib.sk/wwwisis/clankyVSS.htm>). Pribudlo približne 500 nových záznamov. V súčasnosti databáza obsahuje viac ako 3 500 záznamov článkov. Nové záznamy sú z oblasti Výchova, vzdelávanie (MDT 37). Vzhľadom na kvantum záznamov, ktoré do databázy v budúcnosti ešte pribudnú a so zámerom zjednodušiť a prehľadniť prístup k nim, sme vytvorili v tematickom prezeraní v skupine Výchova, vzdelávanie novú samostatnú podstránku s ďalším (zatiaľ neúplným) tematickým rozdelením (obr. 1). Všetky záznamy sú samozrejme dostupné aj cez rozšírené vyhľadávanie podľa všetkých doteraz aktívnych vyhľadávacích kritérií (všetky polia, slová z názvu, pôvodcovia, zdrojový dokument a heslá osobností, korporácií, geografické a všeobecné).

Z obsahového hľadiska nové záznamy odkazujú na články so všeobecnou pedagogickou problematikou (dobové názory na úlohu školy pri vlasteneckej výchove, spolupráca školy a rodiny pri výchove mládeže, školské osnovy, zdravotný stav žiactva). Druhú početnú skupinu tvoria články o dejinách jednotlivých školských zariadení s prepojením na všeobecný historický vývoj a osobitne vývoj školstva v jednotlivých regiónoch.

Mgr. Bronislava Svobodová

**Bibliografia článkov
z výročných školských správ z územia Slovenska
za školské roky 1918/19 - 1952/53**

(Zostavila Želmíra Gešková)

Databázová verzia Bibliografie článkov z výročných školských správ z územia Slovenska za školské roky 1918/19-1952/53 nie je zatiaľ uzavretou bázou, v súčasnosti obsahuje viac ako 3500 bibliografických záznamov. Výskyt zdrojových dokumentov a ich signatúry eviduje tlačou vydaná Bibliografia výročných školských správ z územia Slovenska 1918/1919-1952/1953. (Martin 1998).

Archeológia	Geológia	Polnohospodárstvo	
Architektúra	Grafika	Právo	
Archívnictvo	Hudba	Priemysel, doprava	
Bibliografia	Chémia	Psychológia	
Biografie	Jazykoveda	Sociálna starostlivosť	
Biologické vedy	Knihovníctvo	Sochárstvo	
Botanika	Kreslenie	Spolky	
Dejiny všeobecné a svetové	Kresťanská cirkev	Staviteľstvo	
Dejiny Česko-Slovenska	Kultúra	Šport	
Dejiny Slovenska	Kultúrne pamiatky	Tanec	
Divadlo	Literárna veda	Technika všeobecne	
Domáce hospodárstvo	Literatúra svetová	Umelecké remeslá	
Ekonomické vedy	Literatúra slovenská	Verejná správa, vojenstv	
Etika	Maliarstvo	Vlastiveda	
Filozofia	Matematika	Výchova, vzdelávanie	Výchova a vzdelávanie - všetky záznamy
Fotografie	Medicína, farmácia	Zemepis, mapy	
Fyzika	Náboženstvo	Zoológia	Výchova
Genealógia	Národopis, ženské hnutie		Pedagogické poradenstvo
			Zdravotný stav žiakov
			Osnovy, plány, vyučovacie predmety
			Ľudové školy
			Meštianske školy
			Gymnáziá a reálne školy
			Špeciálne školy
			Vysoké školy

[Späť](#)

Obr. 1: Novovytvorené tematické podskupiny v oblasti Výchova, vzdelávanie

Emlékezzünk... [Spomínajme...]. - In *A Királyhelmeci Magyar Királyi Állami Koedukációs Polgári Fiú- és Leányiskola évkönyve*. - 1939/40. - s. 3-5.

Krátky prehľad vývoja školy s dôrazom na r. 1938.

B01615

Uhliar, Oldřich

[Dejiny Leopoldova a štátnej meštianskej školy] / Oldřich Uhliar. - In *Mestečko Leopoldov. Školské správy Štátnej slovenskej meštianskej školy obvodovej smiešanej v Leopoldove*. - 1932/33-1941/42. - s. 3-6.

Krátky prehľad histórie mesta Leopoldov od založenia samotnej pevnosti na brehu rieky Váh panovníkom Leopoldom I. V článku zdôvodňuje potrebu založenia meštianskej školy, ktorá vyplývala z prirodzenej centrálnej polohy mesta, ale aj z hľadiska kvalitnejšej výchovy mládeže. Vznik meštianskej školy odôvodňuje aj činnosťou a zamestnaním obyvateľov mesta, ktorí boli väčšinou štátnymi zamestnancami.

B01616

Vývoj meštianskej školy. - In *Mestečko Leopoldov. Školské zprávy za prvých desať školských rokov Štátnej slovenskej meštianskej školy obvodovej smiešanej v Leopoldove*. - 1932/33-1941/42. - s. 7-26.

Poznámky: Obsahuje zoznam učiteľov školy.

Článok o dejinách školy a jej činnosti od založenia v r. 1933.

B01617

Výstrižky z novin o meštianskej škole. - In *Mestečko Leopoldov. Školské správy za prvých desať školských rokov Štátnej slovenskej meštianskej školy obvodovej smiešanej v Leopoldove*. - 1932/33-1941/42. - s. 59-60.

Krátke články z periodickej tlače, ktorá písala o kultúrno-osvetovej činnosti školy.

B01618

Riaditeľ a učiteľský sbor (neúplný) v školskom roku 1940/41. - In *Mestečko Leopoldov. Školské zprávy za prvých desať školských rokov Štátnej slovenskej meštianskej školy obvodovej smiešanej v Leopoldove*. - 1932/33-1941/42. - s. 28.

Fotografia.

B01619

Obr. 2: Ukážka niekoľkých záznamov

VÝSTAVA VO VIEDNI

Univerzitná knižnica na pozvanie Slovenského inštitútu vo Viedni prezentovala v mesiacoch máj – jún 2010 výstavu o Bašagičovej knižnici.

Výstavu ... srdce v rukách ... sme uviedli v multifunkčnej miestnosti Slovenského inštitútu, ktorý je situovaný na Wipplingerstraße, v centre Viedne. Pri inštalácii bolo treba vyriešiť problémy so zariadením miestnosti a nerovnosť stien vyriešiť technickými pomôckami, aby sa panely dali umiestniť vo zvislej polohe. Pri tejto príležitosti sme pripravili aj nemeckú verziu katalógu a aktuálny plagát výstavy. O pozvanie na vernisáž sa postaral Slovenský inštitút.

Foto: Peter Janoviček

Záštitu nad výstavou prevzal J. E. Peter Lizák, veľvyslanec Slovenskej republiky v Rakúsku. Účastníkov vernisáže pozdravila riaditeľka inštitútu Dr. Viera Polakovičová, ktorá zdôraznila význam Bašagičovej zbierky, zapísanej do zoznamu UNESCO „Pamäť sveta“.

Veľvyslanec Peter Lizák vítal možnosť predstaviť rukopisy a tlače z knižnice Safveta bega Bašagića ako dokumenty, ktoré spájajú rôzne svety, národy a ľudí. Za Univerzitnú knižnicu vystúpil riaditeľ úseku elektronizácie a integrácie Ing. Alojz Androvič, PhD., predseda slovenskej komisie „Pamäť sveta“ pri UNESCO a PhDr. Klára Mészárosová, ktorá oboznámila prítomných s posolstvom Bašagićovej knižnice, upozornila na najvzácnejšie dokumenty tejto zbierky a zdôraznila úzke kontakty Bašagića s Viedňou. Je známe, že Bašagić študoval orientalistiku vo Viedni, neskôr tu obhájil dizertáciu a bol promován na doktora „ex linguis islamicis“, napokon v poslednej dekáde svojho života sa liečil vo Viedni.

Foto: Peter Janoviček

Na otvorení výstavy sa zúčastnili zástupcovia diplomatického zboru, ministerstva kultúry, médií, bádatelia života a diela Bašagića a ďalší záujemcovia kultúrnej obce vo Viedni, ktorí ešte dlho po oficiálnej časti diskutovali o vystavených exponátoch a o zachovaných autografoch, rukopisných dokumentoch Safveta bega Bašagića vo viedenských archívoch.

Výstavu manažérsky a organizačne zabezpečil riaditeľ úseku knižničných činností Univerzitnej knižnice PhDr. Dušan Lechner, odbornú prípravu a inštaláciu výstavy realizovali pracovníci kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí.

PhDr. Klára Mészárosová

Foto: Peter Janoviček

MIMORIADNE OCENENIE

Vo štvrtok 25. marca 2010 získala Univerzitná knižnica v Bratislave významné ocenenie. Na slávnostnom galaprograme Ministerstva obrany SR, za prítomnosti podpredsedu vlády SR Dušana Čaploviča a ministra obrany Jaroslava Bašku, boli vyhlásení víťazi trinásteho ročníka prestížnej ankety Vojenský čin roka, ktorým rezort obrany každoročne oceňuje najušľachtilejšie činy uplynulého roka. Ocenenie sa udeľuje v troch kategóriách – Záchrana života, Priateľ armády a Pomoc verejnosti. Kategória Priateľ armády prináša ocenenie civilnej osobe alebo kolektívu, ktorý prispel k budovaniu civilno-vojenských vzťahov.

V kategórii Priateľ armády sa laureátom Vojenského činu za rok 2009 stal „Kolektív pracovníkov Depozitnej knižnice NATO Univerzitetnej knižnice v Bratislave“. Prvenstvo získal „za iniciatívny a profesionálny prístup pri zabezpečovaní prezentácie Ministerstva obrany SR a Ozbrojených síl SR“.

Vyberáme z hodnotenia odbornej poroty:

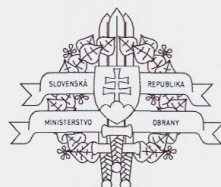
„Vďaka iniciatíve a osobnému zaniu pracovníkov Depozitnej knižnice NATO sa na pôde Univerzitetnej knižnice v Bratislave už piaty rok uskutočňujú informačno-vzdelávacie podujatia pre mládež, učiteľov ako aj širokú verejnosť. Prednášky, prezentácie a výstavy fotografií približujú súčasné úlohy Ozbrojených síl SR, najmä v oblasti medzinárodného krízového manažmentu, ale aj významné osobnosti slovenskej vojenskej histórie. V dňoch 20. októbra – 3. novembra 2009 sa vďaka spolupráci s Depozitnou knižnicou NATO uskutočnili na pôde Univerzitetnej knižnice v Bratislave dve výstavy „Slováci v operáciách NATO“ a „NATO Multimedia“, ktoré patrili k oficiálnym sprievodným podujatiam významnej medzinárodnej udalosti, neformálneho stretnutia ministrov obrany členských krajín Severoatlantickej aliancie v Bratislave.“

PhDr. Antónia Jasemová

Kolektív pracovníkov
Depozitnej knižnice NATO
Univerzitná knižnica v Bratislave

Laureát kategórie
"PRIATEĽ ARMÁDY"

Minister obrany Slovenskej republiky

udeľuje

PAMÄTNÝ LIST

**Kolektívu pracovníkov
Depozitnej knižnice NATO
Univerzitná knižnica v Bratislave**

Laureátovi ankety Vojenský čin roka 2009
v kategórii „Priateľ armády“

V Bratislave dňa 25. marca 2010

Jaroslav BAŠKA

DIPLOM PRE UNIVERZITNÚ KNIŽNICU V BRATISLAVE

V rámci pravidelnej súťaže Spolku slovenských knihovníkov sa hodnotilo webové sídlo UKB www.ulib.sk.

V kategórii odborné knižnice získalo 2. miesto (za sídlom SKN v Levoči). Diplom bol udelený na odbornom seminári v Nitre v júni 2010. Gesciu nad sídlom má kolektív pod vedením Mgr. Džavíkovej, na tvorbe obsahu a formy sa však podieľajú mnohí odborní pracovníci UKB.

10. ZASADNUTIE NÁRODNEJ KOMISIE PRE SLUŽBY V MARTINE

Už po desiaty raz informujeme o výsledkoch zasadnutí národnej komisie pre služby. Po prvýkrát sa stretli zástupcovia rôznych typov knižníc v Slovenskej republike 30. novembra 2000 v Slovenskej národnej knižnici v Martine. Spravidla dvojdňové zasadnutia sa uskutočňujú raz do roka v niektorej z knižníc členov komisie. Program doterajších stretnutí sa týkal celej škály knižničných služieb. Boli to aktuálne otázky medziknižničnej výpožičnej služby a medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby, elektronického dodávania dokumentov, referenčných služieb, otázky týkajúce sa knižničných poriadkov, zriaďovacích listín, typov výpožičných služieb a platieb za tieto služby, ďalej problémy so sprístupňovaním elektronických databáz, ale aj prechodom knižníc na euro. Komisia pripravila aj niekoľko metodických materiálov, odporúčaní a zásad. Nebudeme tu bližšie hodnotiť desaťročnú činnosť komisie. Na čom sme pracovali – bol názov úvodného príspevku jej predsedníčky Dariny Janovskej zo Slovenskej národnej knižnice, v ktorom zhodnotila činnosť národnej komisie pre služby počas 10 rokov existencie. Táto prezentácia, podobne ako aj ďalšie, sú prístupné na webovej stránke SNK.¹⁾ Prácu komisie vyhodnotila Darina Janovská aj na stránkach časopisu Knižnica²⁾. O komisii a jej aktivitách informovala ďalej Ľubica Galuščáková v Bulletin Slovenskej asociácie knižníc.³⁾

Desiateho zasadnutia národnej komisie sa zúčastnilo 22 členov komisie a 12 hostí. Z Univerzitnej knižnice v Bratislave prišli na zasadnutie všetci traja členovia. Program nadväzoval na veľmi dobre pripravený a odborne zaujímavý seminár Portál – brána k širokej škále služieb a informácií, ktorý sa uskutočnil deň pred vlastným rokovaním komisie. Príspevky publikovala Slovenská národná knižnica v odbornom periodiku Knižnica,⁴⁾ podrobnú správu o priebehu seminára a príspevkoch z pera Ľubice Galuščákovvej nájdu záujemcovia v internetovom periodiku Ikaros.⁵⁾

Rokovania sa zúčastnila aj predsedníčka Spolku slovenských knihovníkov Silvia Stasselová, ktorá informovala najmä o svojom pôsobení v orgánoch IFLA a o aktivitách spolku v predchádzajúcich rokoch. Za úspech považuje najmä získanie autorských práv na preklad niektorých dokumentov IFLA do slovenčiny, vrátane dokumentu Digitálne referenčné služby a rokovanie niektorých výborov IFLA na Slovensku. Vzhľadom na to, že Spolok slovenských knihovníkov bol na rokovaní komisie poverený pripraviť etický kódex knihovníka, venovala sa predsedníčka spolku aj tejto otázke. Podľa jej informácie, navrhla výkonnému výboru IFLA vypracovať medzinárodný etický kódex. Spomenula ešte stav prác na príprave medzinárodného štandardu odborných kompetencií a schopností

pracovníkov knižnično-informačných služieb, tzv. Euroguide LIS. Súčasne ponúkla členom komisie spoluprácu na jeho príprave.

V ďalšom bloku vystúpení informovali kolegovia z Českej republiky, konkrétne PhDr. Hanuš Hemola z Národnej knihovny ČR, o projekte obalky-knih.cz⁶⁾, o stave elektronického dodávania dokumentov v ČR po podpísaní zmluvy s DILIA a o momentálnom riešení rekonštrukcie historických budov Klementina. Petra Procházková, z vtedy ešte Státní technické knihovny, dnes už Národnej technickej knihovny, referovala o sťahovaní knižničných fondov do novej budovy, o stavaní knižničných fondov a o plánovanej organizácii knižničných služieb.

Ťažiskovou témou tohtoročného rokovania bola téma vzdialený prístup k elektronickým informačným zdrojom. K tejto téme odzneli tri príspevky, a to zo Slovenskej národnej knižnice, Univerzitnej knižnice v Bratislave a Centra vedecko-technických informácií. V čase zasadnutia poskytovalo na Slovensku vzdialený prístup pre svojich čitateľov spolu 13 knižníc.

Tradičnou témou zasadnutí komisie je medziknižničná výpožičná služba a medzinárodná medziknižničná výpožičná služba, tentokrát sa riešila otázka poplatkov za tieto služby. Posledným blokom rokovania boli miesta prvého kontaktu s verejnosťou v knižnici. Prítomní, vrátane zástupcov UKB, informovali o svojich skúsenostiach.

Záverečná diskusia sa zamerala na horúce témy knižničných služieb, ako sú poplatky autorským zväzom za výpožičku, firemná kultúra v knižniciach, automaty na vracanie kníh, ochrana osobných údajov.

Podľa štatútu národnej komisie pre služby predkladá komisia námety a prispieva k ich realizácii. Z tohtoročného zasadnutia vyplynulo viacero záverov. Uvádzame len niektoré, ako napr. predložiť na rokovaní IFLA požiadavku vytvoriť modelový etický kódex knihovníka, ktorý by bol vzorom pre tvorbu národných etických kódexov, venovať zvýšenú pozornosť vzdialenému prístupu, problematiku osobných údajov na prihláške čitateľa riešiť podľa odporúčania SNK a podieľať sa na experimentálnej prevádzke portálu Spýtajte sa knižnice a skvalitňovať ju. Zápisnica zo zasadnutia je uvedená na stránke komisie.⁷⁾

Novými členkami národnej komisie pre služby sa stali Silvia Stasselová, predsedníčka Spolku slovenských knihovníkov, Andrea Dohovičová z Knižnice P. O. Hviezdoslava v Prešove, autorka portálu Obecná knižnica a Petra Procházková z Národnej technickej knihovny v Prahe.

11. zasadnutie sa uskutoční v júni 2010 v knižnici Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši.

Poznámky

1) <http://www.snk.sk/?prezentacie>

2) Janovská, Darina. Národná komisia pre služby – nástroj pre rozvoj knižnično-informačných služieb. Knižnica [online]. 2009, roč. 10, č. 10, s. 31 - 34. Dostupné na internete: <http://www.snk.sk/?kniznica-10-2009>

- 3) Galuščáková, Lubica. Činnosť Národnej komisie pre služby v rokoch 2000 – 2008. In: Bulletin Slovenskej asociácie knižníc [online]. 2008, roč. 16, č. 3, s. 5 - 8. Dostupné na internete: <<http://www.sakba.sk/bulletin/2008/bull3/galuscakova.pdf>>
- 4) <http://www.snk.sk/?kniznica-11-12-2009>
- 5) Galuščáková, Lubica. Seminár Portál: Brána k širokej škále služieb a informácií. Ikaros [online]. 2009, roč. 13, č. 9. [cit. 2009-09-01]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/5677>>. URN-NBN:cz-ik5677. ISSN 1212-5075.
- 6) <http://www.obalkyknih.cz/>
- 7) <http://www.snk.sk/?zapisnice>

Mgr. Henrieta Gábrišová – PhDr. Dagmar Kleinová – Mgr. Peter Penthor

VÝZNAM OSOBNOSTÍ PRE MESTÁ A REGIÓNY (Knižnice a budovanie regionálnych databáz)

Banská Bystrica, 13. – 14. apríl 2010 – 10. ročník odborného seminára pre pracovníkov knižníc

V dňoch 13. – 14. apríla 2010 sa konal v priestoroch Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici jubilejný 10. ročník odborného seminára pre pracovníkov knižníc, ktorý bol venovaný úlohe a významu osobností pre výskum regionalistiky, biografistiky a bibliografie.

Na úvod privítala riaditeľka Štátnej vedeckej knižnice PhDr. Oľga Lauková, PhD. účastníkov seminára z domácich knižníc a hostí zo zahraničia (Poľsko, Ukrajina, Rusko, Nemecko, Česká republika). Zhrnula v krátkosti priebeh doterajších deviatich ročníkov seminára a predstavila výsledky Štátnej vedeckej knižnice v oblasti biografického výskumu.

Predsedníčka Spolku slovenských knihovníkov Ing. Silvia Stasselová pozdravila prítomných, priblížila svoje pôsobenie v organizácii IFLA a ukázala niekoľko zaujímavých fotografií zo zasadnutia IFLA vo Vysokých Tatrách v roku 1978.

V odborných príspevkoch sa zamysleli pracovníci Slovenskej národnej knižnice v Martine nad fenoménom osobnosti a zmapovali publikačnú činnosť v biografickom výskume na národnej aj regionálnej úrovni.

Hostia zo zahraničia predstavili prítomným predovšetkým budovanie elektronických databáz v ich krajinách (bulharská databáza *Personalía*, portál *Bayerische Landesbibliothek Online* Bavorskej krajinskej knižnice, *Lokální databáze regionálních autorit* Štátnej vedeckej knižnice v Hradci Králové a i.)

V ďalších referátoch boli predstavené projekty tvorby personálnych bibliografií a budovania databáz osobností v niektorých knižniciach na Slovensku (Štátna vedecká knižnica v Košiciach, Podtatranská knižnica v Poprade, Liptovská knižnica Gašpara Fejérpatakyho-Belopotockého v Liptovskom Mikuláši, Verejná knižnica Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici).

Pracovníčky kabinetu retrospektívnej bibliografie Univerzitetnej knižnice v Bratislave Mgr. Bronislava Svobodová v príspevku *Niekoľko poznámok k významu výročných správ škôl pre biografistiku* a Mgr. Lívia Kurucová a Katarína Pekařová v príspevku *Nepravé periodiká ako zdroj biografických údajov (na príklade kalendárov, almanachov, ročeniek a zborníkov)* oboznámili účastníkov seminára so spôsobom spracovania nepravých periodík v Univerzitetnej knižnici. Predstavili tlačene bibliografie a online databázy a upozornili na možnosti využitia retrospektívneho bibliografického výskumu pre regióny, ich biografický a bibliografický výskum.

Všetky príspevky sú publikované v zborníku *Význam osobností pre mestá a regióny. Knižnice a budovanie regionálnych databáz* (Banská Bystrica, 2010).

Mgr. Bronislava Svobodová

Obr.: Obálka zborníka zo seminára

APLIKÁCIA ČIPOVEJ KARTY AKO MULTIFUNKČNÉHO PREUKAZU V REZORTE ŠKOLSTVA, DOPRAVY A KULTÚRY

Tále, 28. – 29. apríl 2010 – 8. ročník medzinárodnej konferencie

V dňoch 28. – 29. 4. 2010 sa konal na Táloch už 8. ročník medzinárodnej konferencie o čipových kartách ako multifunkčných preukazov v rezortoch školstva, dopravy a kultúry. Tak ako minulé ročníky, aj tento zorganizovala firma EMtest s.r.o, pod záštitou ministra školstva a ministra dopravy SR.

Nosnou témou odbornej medzinárodnej konferencie boli bezpečnostné aspekty použitia čipových kariet, ďalej súčasné trendy v aplikáciách bezkontaktnéj čipovej karty na Slovensku a v zahraničí, použitie čipovej karty ako multifunkčného preukazu v prostredí vysokých a stredných škôl, vzdelávacích a kultúrnych inštitúcií, dopravných spoločností a čipová karta ako možný nosič elektronického podpisu.

Program dvojdňovej konferencie bol mimoriadne rozsiahly, bolo prezentovaných až 36 príspevkov. Hlavnou bola prednáška pána László Veilingera zo spoločnosti NXP Semiconductors z Budapešti, s názvom: „The (r)evolution of Mifare Family... Service sustainability – how to manage technology updates in security systems“, v ktorej sa podrobne venoval technológii výroby čipových kariet typu Mifare, bezpečnosti, kryptovaniu údajov na čipe a možnostiam využitia hybridných čipových kariet.

Kým prvý deň konferencie prebiehal za účasti všetkých zástupcov, druhý deň sa účastníci rozdelili na dve sekcie – 1) školy a knižnice a 2) dopravné spoločnosti a mestské karty. V sekcii Školy a knižnice dominovala téma nového typu čipovej karty ako preukazu študenta, žiaka a zamestnanca škôl, s možnosťou jeho využitia ako multifunkčného identifikačného dokladu s pridanou hodnotou. Odznali príspevky zástupcov univerzít v Žiline a v Hradci Králové, ktoré sa venovali možnostiam využitia nových technológií súvisiacich s čipovými kartami. Knižnice boli zastúpené predsedníčkou Spolku slovenských knihovníkov Ing. S. Stasselovou, ktorá vystúpila s prierezovou prednáškou Knihovníctvo Slovenskej republiky – aktuálne trendy a perspektívy, kde, okrem iného, spomenula úspešný projekt Knižničný pas, do ktorého sa postupne zapájajú vedecké, akademické a iné knižnice. Mgr. M. Džavíková prezentovala vznik projektu a jeho realizáciu v Univerzitnej knižnici v Bratislave pod názvom päť rokov skúseností s používaním čipovej karty v UKB. Za oblasť akademických knižníc vystúpil Ing. Ondrej Látka, PhD. s príspevkom Aplikácie preukazu študenta v Univerzitnej knižnici TUKE.

Účastníci konferencie na záver sformulovali odporúčania pre jednotlivé ministerstvá, ktoré vyzývajú k morálnej i finančnej podpore rozvoja tech-

nológií na báze čipových kariet, k rozširovaniu existujúcich aplikácií a ich využitiu v národnom i medzinárodnom meradle, k aktualizácii usmernení o štruktúre údajov zapísaných na čipe karty a k postupnému prechodu na bezpečnejší typ čipu Mifare DESFire EV1.

8. ročník medzinárodnej konferencie prerástol do veľmi dobre organizovaného podujatia, so širokým odborným záberom prezentujúcim všetky dôležité oblasti používania čipových kariet ako multifunkčného média. Je len dobre, že knižnice nezostali bokom a umožňujú študentom vysokých a stredných škôl, prípadne majiteľom dopravných čipových preukazov /Košice/ využívať ich v knižničných systémoch ako identifikačné a autentifikačné médium.

Mgr. Mária Džavíková

IMPACT

Zlepšenie prístupu k textu – výsledky výskumu a praxe

Bratislava, 5. – 7. máj 2010 – medzinárodný seminár

Úvod

V dňoch 5. až 7. mája 2010 sa stretlo a vystriedalo v Univerzitnej knižnici v Bratislave okolo 100 špecialistov na problematiku digitalizácie a digitálnych dokumentov z európskych knižníc, pamäťových inštitúcií, výskumných organizácií a firiem, aby diskutovali o spoločnom postupe a spolupráci na moderných knižničných službách a sprístupňovaní digitálnych zbierok cez internet. Trojdenné stretnutie *Dni európskych projektov* sa týkalo troch medzinárodných projektov z oblasti digitalizácie kultúrneho dedičstva, ktoré sú spolufinancované Európskou komisiou v rámci programov FP7 a Kultúra.

Projekt Elektronická kniha na objednávku (eBooks on Demand - EOD) realizuje sieť 25 partnerov z 12 európskych krajín. Ponúka digitalizáciu kníh vydaných medzi rokmi 1500 – 1900 zo zbierok zúčastnených knižníc. Zamiera sa na podporu medzikultúrneho dialógu medzi čitateľmi a používateľmi historických kníh formou jednoduchého sprístupnenia bežne nedostupných vzácnych dokumentov [1]. Univerzitná knižnica v Bratislave, organizátor podujatia, je členom konzorcia EOD od roku 2008. Vďaka tomu mohla zaviesť do praxe túto novú službu informačnej spoločnosti a poskytovať verejnosti elektronické knihy na objednávku, vrátane digitalizácie kníh a prípravy textov pre zrakovo postihnutých.

Projekt EuropeanaTravel má 19 partnerov, ktorí spolupracujú na digitalizácii obsahu o cestovnom ruchu a turizme a jeho sprístupnení cez

portál Europeana. Europeana poskytuje integrovaný prístup k digitalizovanému kultúrnemu dedičstvu z knižníc, múzeí, archívov a audiovizuálnych fondov v Európe. Na tomto projekte spolupracuje Slovenská národná knižnica [2].

Projekt Európskej komisie IMPACT (Improving Access to Text) združuje 26 národných a regionálnych knižníc, univerzít, výskumných ústavov a súkromných firiem z 13 krajín. Je to najväčší výskumný projekt 7. rámcového programu Európskej komisie s rozpočtom 15,5 miliónov €. Je naplánovaný na obdobie od 1. januára 2008 do 31. decembra 2011.

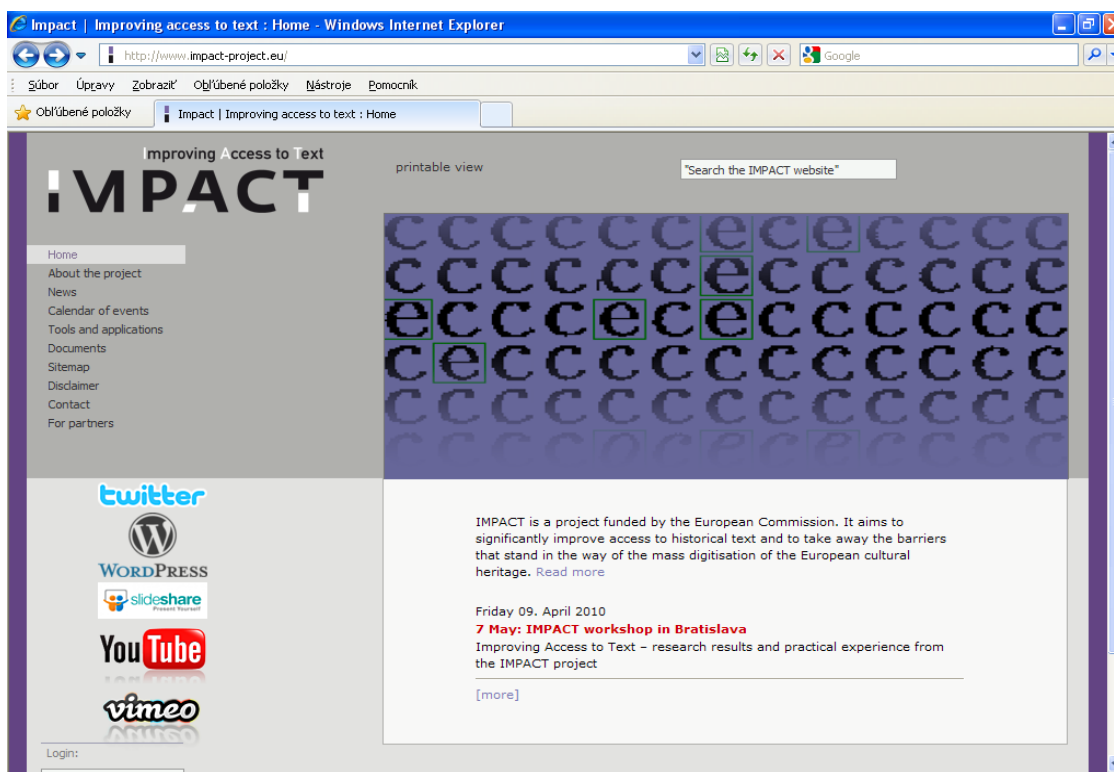
Zameriava sa na podstatné zlepšenie prístupu k historickým textom a na odstraňovanie prekážok a riešenie problémov masovej digitalizácie európskeho kultúrneho dedičstva. Osobitná pozornosť sa venuje problematike optického rozpoznávania textu. V tomto projekte nemá Slovensko zastúpenie [3].

Cieľom synchronizovaného stretnutia bolo podporiť harmonizáciu metodiky a etáp realizácie oboch projektov a odkryť potenciál vzájomného obohatenia výsledkov v oblasti digitálneho sprístupňovania kultúrneho dedičstva. Možno konštatovať, že problematika digitalizácie a sprístupňovania kultúrneho dedičstva je predmetom záujmu viacerých európskych a národných programov. Vzhľadom na vysokú odbornú, organizačnú a ekonomickú náročnosť projektov je priam povinnosťou zabezpečiť vzájomnú výmenu poznatkov a koordináciu postupov. Aj preto sa v nadväznosti na pracovné stretnutia projektových tímov dňa 7. 5. 2010 uskutočnil, za účasti riešiteľov projektu IMPACT, medzinárodný seminár *Zlepšenie prístupu k textu – výsledky výskumu a praktické skúsenosti z projektu IMPACT*. Na seminári sa zúčastnilo 68 účastníkov z 15 krajín EU (AT, CZ, DE, DK, EE, FR, GR, HU, LV, NL, PL, SE, SI, SK, GB).

IMPACT´2010, Bratislava

Seminár *Zlepšenie prístupu k textu – výsledky výskumu a praktické skúsenosti z projektu IMPACT* otvorili Alojz Androvič (Univerzitná knižnica v Bratislave) a Aly Coneth (British Library, GB) krátkym pozdravom a stručným úvodom o pozadí a cieľoch spoločného rokovania troch projektových tímov. Aly Coneth, moderátor seminára, vyzval na interaktívnu komunikáciu cez IMPACT Twitter a Blog [4, 5]. Zdôraznil spoločný záujem na sprístupňovaní historických dokumentov, ktoré sú vo fondoch knižníc a uviedol prvý blok prednášok so základnými informáciami o problematike OCR a o projekte IMPACT.

Michael Fuchs (ABBY, DE) predstavil v príspevku *Optické rozpoznávanie textu – úvod a prehľad (Optical Character Recognition (OCR) – introduction & overview)* hlavného technologického partnera projektu, firmu ABBY, ktorá vyvíja pre projekt softvér na platforme komerčných produktov Fine Reader, Foto Reader a PDF Transformer. Vývoj a testovanie nových komponentov sa uskutočňuje v prostredí FineReader Engine,

Obr.: 1 Domovská stránka projektu IMPACT [<http://www.impact-project.eu/>]

ktoré podporuje komplexný pracovný postup OCR spracovania: zlepšenie digitálneho obrazu, analýzu štruktúry dokumentu, rozpoznanie znakov, interaktívnu poloautomatickú a automatickú verifikáciu a napokon syntézu a export dokumentu.

Günther Mühlberger (Universitätsbibliothek Innsbruck, AT) v príspevku *OCR v knižniciach – niekoľko praktických poznámok (OCR in libraries – some practical remarks)* zdôraznil význam konverzie digitalizovaných dokumentov na texty, uviedol príklady úspešných projektov (JSTOR 1994, GoogleBooks 2004, ...) pričom poukázal na zložitosť rozpoznávania historických fontov. Upozornil na potrebu zavedenia (štandardizácie) pracovných postupov vo všetkých fázach digitalizačnej kampane. Bližšie sa venoval týmto úlohám: príprava materiálu na digitalizáciu, skenovanie a spracovanie digitálneho obrazu, kontrola kvality, konverzia textu a obrazu, uchovanie a ochrana, oprava s účasťou používateľov, plnotextové vyhľadávanie, používateľské rozhranie a digitálne knižnice. Ponúkol zjednodušenú klasifikáciu kvality digitalizátov (dobrý, zlý a otrasný) a vymenoval vlastnosti „dobrého“ skenu (ostré okraje, jasný font, nepresvitajúce pozadie, rovné riadky, žiadny šum, ...). Vyjadril sa tiež k postačujúcim parametrom skenovania (bitonálne, 8/24 bit, 300/400 dpi, tiff/jpeg) v závislosti na kvalite predlohy.

Aly Conteh (British Library) v úvode príspevku *Prehľad projektu IMPACT (Overview of the IMPACT Project)* rekapituloval dôvody, ktoré viedli k návrhu projektu: text, ktorý nie je digitálny je virtuálne

nedostupný, digitalizovaný materiál sa sprístupňuje veľmi pomaly, v malých množstvách a z malého počtu zdrojov, OCR neposkytuje uspokojivé výsledky pre historické dokumenty, digitalizujúce inštitúcie nemajú dostatok poznatkov a skúseností. Hlavné ciele projektu sú inovácia a optimalizácia OCR softvéru a jazykových technológií, výmena skúseností a inštitucionálnych poznatkov a rozvoj odborných kapacít naprieč Európou a zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti vyvinutých nástrojov a služieb. Na ich splnenie sa realizujú tieto aktivity: vývoj nástrojov na zlepšenie rozpoznávania textu (rozvoj technológie na zlepšenie a spracovanie obrazov, budovanie lexikónov, overovanie výsledkov konverzie, adaptívny OCR SW, segmentačné nástroje, postkorekčný modul, ...), obohacovanie výsledkov konverzie (tvorba menných autorít, rozvoj webových služieb na analýzu tagov a štrukturálnych metaúdajov, ...), rozvoj strategických služieb (webové sídlo, vzdelávacie a tréningové materiály a programy, nástroje na podporu rozhodovania, helpdesk, ...) a vybudovanie kompetenčného centra s účasťou širšej komunity z celej Európy po roku 2011.

Druhý blok seminára s technickými informáciami, v ktorom odzneli štyri prednášky, otvoril Sven Schlarb (oesterreichische Nationalbibliothek, AT) príspevkom *Požiadavky na funkcionálnu a interakciu technických nástrojov IMPACT (Functional challenges and interaction of the technical tools in IMPACT)*. Systematicky rozčlenil a podrobne charakterizoval sedem technologických komponentov a ich riešiteľov: OCR softvér (ABBY, DE), lexikóny, adaptívne OCR a kolaboratívne nástroje (IBM Izrael), parsery a registre, menné entity a vyhodnocovacie nástroje, geometrické opravy a lingvistické korektúry. Interoperabilita sa podporuje rozšírenou ponukou formátov (ABBY XML, METS ALTO, AltoEX IBM, Page XML a TEI).

Niall Anderson (British Library) predstavil v príspevku *Práca v CONCERTe – účasť verejnosti na masovej digitalizácii (Working in CONCERT: public participation in mass digitisation)* možnosti zapojenia odbornej verejnosti do procesov masovej digitalizácie a konverzie formou kooperatívnej korektúry a dopĺňovania textov. Uviedol, že British Library pri doterajšej konverzii historických textov nedosiahla uspokojivé výsledky, až 20% slov sa stráca. Navrhuje sa trojstupňový pracovný postup: korektúra znakov (character session), korektúra slov (word session) a korektúra strán (page level session). Predpokladá sa zabezpečený prístup a potvrdzované ukladanie zmien.

Lukas Gander (Universität Innsbruck) opísal v príspevku *FEP Parser – regulovaný systém na pružnú štrukturálnu analýzu (The Functional Extension Parser – a rule-based system for flexible structural analysis)* funkcie programu – webovej služby na detekciu a rekonštrukciu hlavných znakov digitálnej knihy (čísla strán, titulný list, obsah, štrukturálne prvky, tlačný text, ilustrácie, logické celky, nadpisy), ktoré človek vníma

intuitívne, v strojovej podobe sa však strácajú. Riešenie sa opiera o metaúdaje, ktoré pri OCR konverzii vznikajú a sú generované vo formáte METS ALTO. Cieľom je rekonštruovať pôvodný obraz na účely publikovania v repozitároch alebo reprodukciu (reprint) v rámci služby Print on Demand (POD), vo formáte PDF, EPUB a podobne.

Ioannis Pratikakis (Vrije Universiteit Brussels) v prezentácii *Nástroje na analýzu a prieskum obrazov (Tools for document image analysis and search)* demonštroval prototyp programového prostredia na analýzu a parametrickú modifikáciu digitalizovaných obrazov. Systém, ktorý bude využívať rôzne algoritmy grafickej transformácie, má slúžiť na zlepšovanie východiskového obrazu na OCR konverziu. Okrem základných transformácií má na zlepšenie podkladového textu využívať znakové a slovné obrazce (vzorky, prototypy) s možnosťou interaktívneho zásahu používateľa (korektora digitálneho textu) a samoučiacej funkcie.

V treťom bloku seminára prezentovala Katrien Depuydt (Dutch Language Bank, Holandsko) *Prípadovú štúdiu I: Úvod do budovania lexikónov a ich použitie (Case Study I: A gentle introduction into lexicon building and lexicon application)*. V úvode vysvetlila základné pojmy a priblížila nástroje klasickej a počítačovej lingvistiky (korpus, lexika, lexikón, ...). Opísala architektúru virtuálneho lexikónu v projekte IMPACT, ktorý tvoria tri navzájom komplementárne a prelínajúce sa segmenty: historický lexikón, moderný lexikón a hypotetický lexikón.

Geneviève Cron (Bibliothèque nationale de France) uviedla v *Prípadovej štúdii II: Používanie digitalizovaných a rozpoznávaných textových zbierok koncovými používateľmi (Case Study II: Use of digitised and OCRed text collections by the end users)* skúsenosti s využívaním digitálnej knižnice Bibliothèque Nationale de France. *Galica* [6], budovaná od roku 1992, obsahuje viac než jeden milión digitalizovaných dokumentov, viac než 180 000 novín a časopisov (3723 titulov). Na konverziu textov zaviedli tri pracovné postupy: automatická konverzia bez korektúry, manuálna korektúra novinových textov (98% presnosť) a manuálna korektúra kníh (presnosť 99,9 %). Pri automatickej konverzii rozdeľujú výstupy podľa kvality do dvoch kategórií do a nad 60%. Uviedla výsledky prieskumu používateľov digitalizovanej historickej literatúry (prevláda genealogický prieskum), podľa ktorých sa dokumenty so zlou konverziou alebo inak ťažšie použiteľné takmer nenavštevujú, z čoho vyvodila záver, že využívanie digitalizovaných dokumentov závisí najmä na kvalite OCR a prezentačnom formáte.

V závere seminára zaznelo z publika viacero otázok o termínoch a podmienkach dostupnosti nástrojov, ktoré sa v rámci projektu vyvíjajú. Vzhľadom na zapojenie súkromných firiem (ABBY, IBM) možno očakávať, že nástroje s novými funkciami budú v štandardnej ponuke softvéru vyššie uvedených dodávateľov ako aj v ponuke služieb pripravovaného európskeho kompetenčného centra v horizonte po roku 2011.

Záver

Pôvodcami iniciatívy na zorganizovanie medzinárodného seminára *Zlepšenie prístupu k textu – výsledky výskumu a praktické skúsenosti z projektu IMPACT* boli Mníchovské digitalizačné centrum v Bavorskej štátnej knižnici (MDZ BSB, DE) a Univerzitná knižnica Innsbruck (UIBK, AT). Pracovný seminár mal viacero zámerov: predstaviť projekt IMPACT financovaný Európskou komisiou širšiemu odbornému publiku, lepšie oboznámiť verejnosť s prácou a výsledkami a diskutovať o rôznych problémoch pri tvorbe plných textov z historických dokumentov. Cieľom bolo predstaviť potenciálny prínos techniky optického rozpoznávania textu (optical character recognition – OCR) a generovania digitálnych plných textov pre knižnice, múzeá a archívy, predstaviť vyvíjané technické nástroje, poukázať na možnosti ich použitia a poskytnúť praktické rady pre digitalizačné projekty. Možno konštatovať, že zámery organizátorov podujatia sa v plnom rozsahu podarilo naplniť. Príspevky zo seminára budú zverejnené na stránkach projektu [3].

Referencie a odkazy

- [1] Androvič, A., Pírová, J.: Projekt e-Kniha na objednávku – technologický popis priebehu služby.
<http://sldk.tuzvo.sk/cosmo/foto/seminar/zbornik/pdf/Androvič%20-%20Pirova.pdf>
- [2] http://www.europeantravel.eu/downloads/ET_press_release_SK.pdf
- [3] IMPACT - domovská stránka projektu <http://www.impact-project.eu/>
- [4] IMPACT - blog: <http://impactocr.wordpress.com/>
- [5] IMPACT - twitter: <http://twitter.com/impactocr> – #impactproject
- [6] <http://gallica.bnf.fr>

Ing. Alojz Androvič, PhD.

CASLIN 2010

Tále, 6. – 10. jún 2010 – 17. ročník medzinárodného seminára

V dňoch 6. 6. – 10. 6. 2010 sa konal už 17. ročník medzinárodného seminára Caslin v krásnom prostredí Nízkyh Tatier na Táloch v hoteli Stupka. Tohtoročnou témou boli knižničné služby, používateľské potreby a meniaci sa ekonomická realita.

Organizačne podujatie zabezpečila Univerzitná knižnica Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a treba skonštatovať, že sa neľahkej úlohy zhostili na jednotku <http://www.library.umb.sk/index.php?module=articles&id=400&language=1>

Téma – ekonomické zmeny a ich dopad na fungovanie knižníc – je veľmi zaujímavá a globálna. Bytostne sa týka knižníc na celom svete, a ukázalo sa, že ekonomická kríza nerobí žiadne rozdiely medzi krajinami alebo rôznymi typmi knižníc.

Prednášajúci z rôznych krajín a knižníc predniesli veľmi rôznorodé pohľady na to, ako má obstáť knižnica a predovšetkým knihovníci v období ekonomickej krízy, v časoch krátenia rozpočtov. Používatelia už nie sú len čitatelia, ktorým požičiavame knihy, poskytujeme širokú škálu služieb; vznikajú úplne nové služby, knižnica sa stáva miestom rôznych aktivít, či stretnutí. Ale ako zdôvodniť potrebu poskytovaných služieb, či nutnosť svojej existencie, aké nové služby poskytnúť, ako a akých nových a hlavne spokojných používateľov získať ...

Riaditeľka Queens Public Library Alexandra Sanchez stručne popísala rôznorodé aktivity verejnej knižnice v Queens najmä s odkazom na fakt, že Queens je etnicky najrôznorodejšia komunita v celých USA. Tomu sa knižnica prispôbuje aj výberom spolupracovníkov z rôznych etnických a jazykových komunít. Knižnica má aj pre nás možno neobvyklú funkciu ako „job center“, kde majú nezamestnaní prístup k internetu a môžu si hľadať zamestnanie, prípadne dostanú rôzne poradenstvo o možnostiach rekvalifikácie.

Jay Schafer, riaditeľ univerzitných knižníc University of Massachusetts v Amherste, prezentoval úzku spoluprácu viacerých knižníc, napr. cirkuláciu, odstraňovanie duplicit a spoločné využívanie databáz.

Jan-Pieter Barbian, riaditeľ mestskej knižnice v Duisburgu, popísal problémy mestskej knižnice v priemyselnej oblasti, v ktorej už desaťročia dochádza k strate pracovných príležitostí, s priamym dopadom na hospodársku situáciu a rozpočty miest a obcí. Spomenul aj spôsob, akým sa knižnica stavia k potrebám tureckej menšiny. Pred vedením knižnice stojí úloha získavania prostriedkov na prevádzku aj zo súkromných zdrojov.

Všade sa však znižujú rozpočty a dochádza k obmedzovaniu rozsahu poskytovaných služieb, prepúšťaniu knihovníkov a aj k zatváraní pobočiek.

Dušan Lechner a Dagmar Kleinová prezentovali výsledky prieskumu spokojnosti čitateľov v Univerzitnej knižnici v Bratislave (ďalej UKB).

Podľa výsledkov sa zdá, že UKB je u svojich čitateľov obľúbená. Je moderne technicky vybavená, má krásne zrekonštruované priestory, ktoré sa však nehodia úplne na prevádzku vedeckej knižnice; v slovných komentároch sa nájdu protirečivé výroky a návrhy na zlepšenie, od 24 hodín denne, 7 dní v týždni až po konštatovanie: ... leziete mi na nervy ...

Výsledky prieskumu spokojnosti čitateľov prezentoval aj Tomáš Řehák, riaditeľ Městské knihovny v Prahe. V pútavom príspevku zaznelo viacero podnetov ako obhájiť rôznorodé aktivity knižnice a presvedčiť politikov, ktorí rozhodujú o rozpočte tejto knižnice, nekrátiť výšku príspevkov.

Veľmi zaujímavá bola časť, v ktorej rozoberal možnosti ako presvedčiť práve tých čitateľov, ktorí sú spokojní so službami knižnice a nič by na nej nemenili, ale ... nemajú ani dôvod, prečo by ju mali navštevovať. Čo teda ponúknuť nielen tým, ktorí už sú spokojnými čitateľmi, ale hlavne ako získať nových. Čo ponúknuť navyše?!

Počas Caslinu sa konalo aj už tradičné "akvárium".

Oproti sebe sedeli takpovediac „mladí“ a „starí“ knihovníci a obhajovali svoje pohľady na globálnu situáciu nielen v knihovníctve a jej riešenie. Od prebudovania knižnice od základov s úplne novými ľuďmi, úplne novými metódami a technickými prostriedkami, po metódu triezvej implementácie malých, ale v daných podmienkach reálnych krokov. Na jednej strane najnovšie technológie a knižnica ako komunitné centrum, ktoré neslúži len na požičiavanie kníh, ale poskytuje širokú škálu možností vzdelávania, oddychu, ale tiež nahrávacie štúdio, či sprchu pre tých, ktorí to potrebujú ... a na druhej strane, knihovníci z praxe, ktorí poukazujú na realitu, takú, aká je v skutočnosti, a na to, že nakoniec je všetko zas len otázka výšky rozpočtu.

V priebehu konferencie prezentovali zástupcovia zúčastnených firiem svoje produkty a služby, či už technické novinky alebo aj rôzne e-databázy. Pre knihovníkov to boli zaujímavé podnety na rozšírenie poskytovaných služieb, ale aj zefektívnenie niektorých činností.

Výmena skúseností a poznatkov z praxe veľmi rozdielnych knižníc aj v neformálnych rozhovoroch je veľkým prínosom pre všetkých zúčastnených. Na jednej strane sú knihovníci neustále konfrontovaní s rastúcimi nárokmi na jazykové vedomosti, informatické, technické a komunikačné zručnosti, a na druhej strane, žiaľ, dochádza ku drastickým škrtom v rozpočtoch, dokonca aj k zatváraní pobočiek ... Neželaným stavom je aj fakt, že väčšina absolventov odchádza pracovať do úplne iných odvetví; ako však zaznelo, aj to je dôsledok slabého ohodnotenia knihovníkov.

Takže, aké je miesto a poslanie knihovníka v čase meniacej sa ekonomickej reality?

Ako zaznelo na konferencii, vďaka bohu za ekonomickú krízu? Aspoň to všetkých donúti rozmýšľať, ako zlepšiť poskytované služby? Myslím, že odpoveď je možno stále rovnaká. Je potrebné trpezlivo načúvať a snažiť sa porozumieť jazyku čitateľov. Analyzovať potreby a nebáť sa pri ich identifikovaní používať aj marketingové metódy a snažiť sa poskytovať to, čo používateľ potrebuje a ešte niečo navyše. A čo sa týka poplatkov za rôzne služby, tie sa tiež môžu stať nezanedbateľným zdrojom príjmov, dôležité je, podľa všetkého, presne odhadnúť, za ktoré služby používatelia zaplatia, ak nie radi, tak aspoň bez veľkého reptania a tak tieto príjmy pomôžu zmierniť dopady krízy.

Takže ešte raz. Je toto tá správna odpoveď?!

Knihovník ako polyhistor-jasnovidec, ktorý má na všetko riešenie a presne vie, čo čitateľ hľadá a potrebuje, vie ho presne navigovať a robí to ako svoje poslanie, nič za to nechce a ani nepotrebuje ...

Mgr. Peter Penthor

ELAG´2010

V ústrety očakávaniam nových používateľov

Helsinki, 9. – 11. jún 2010 – 33. výročná konferencia ELAG´2010

Úvod

Európska skupina pre automatizáciu knižníc (European Libraries Automation Group – ELAG), založená roku 1979 [1], je otvorené fórum expertov, ktoré združuje takmer 500 odborníkov z 27 krajín Európy a ostatného sveta (USA, India, Japonsko,...). Popri nepretržitej komunikácii elagouskej komunity o odborných problémoch, sa raz ročne koná putovná konferencia na vybranú nosnú tému. Konferencia ELAG je popredným európskym odborným podujatím so zameraním na problematiku technológií knižničného a informačného manažmentu. Už vyše 40 rokov je ELAG jedinečnou príležitosťou európskych knižničných odborníkov na podrobnú diskusiu o aktuálnych a budúcich problémoch, prezentáciu úspešných projektov a najmä na výmenu nápadov, myšlienok a praktických skúseností. Od účastníkov konferencie sa očakáva motivácia, aktivita, komunikatívnosť a kvalifikovaný prístup. Témy predošlých konferencií obsiahli digitálne knižnice, knižničné portály, inštitucionálne repozitáre, webové služby, digitálne úložiská alebo open source SW. Konferencia ELAG pozostáva z troch častí: plenárnych prezentácií s diskusiou na danú tému, expertných seminárov (workshops) na podrobnú analýzu vybratej čiastkovej témy a posterových prezentácií (lightning talks) najnovších problémov a riešení [<http://www.elag.org>].

33. výročná konferencia ELAG´2010 sa konala pod záštitou Fínskej národnej knižnice v dňoch 9. – 11. júna v Helsinkách v priestoroch helsinskej univerzity [<http://elag2010.nationallibrary.fi/programme/>]. Zúčastnilo sa jej 190 expertov z 18 krajín. Súčasťou konferencie bola výstava sponzorujúcich dodávateľov informačných technológií. Prvýkrát sa konali predkonferencie (o praktickom využití programu Solr a o webových službách). Nosná téma pre rok 2010 znela *V ústrety očakávaniam nových používateľov (Meeting new user expectations)*.

Konferencia ELAG' 2010

Konferenciu otvorila Kristiina Hormia-Poutanen, námestníčka riaditeľa Fínskej národnej knižnice (National Library of Finland, FI). Privítala účastníkov a pripomenula, že ELAG je náročná konferencia, ale aj miesto na stretanie ľudí, pričom je dôležitý kontext, v ktorom sa program odohráva. Informovala, že Fínsko pristúpilo k budovaniu národnej infraštruktúry pre digitálnu knižnicu a systému dlhodobého uchovávanía, ktoré sú v plánovacej fáze a v procese verejného obstarávania.

Andrew Cox (University of Sheffield, UK) v úvodnej prednáške *Hovory vzdelávacieho výboru: Zapojenie študentov, pedagógov a knižníc (Tales from teaching committee: Engaging learners, lecturers and libraries)* predstavil univerzitu, objasnil základné pojmy (engagement, mass system, safety and security, standardization, ...) a vymenoval hlavné predpoklady fungovania hromadnej obsluhy. Zdôraznil význam personalizácie, prívectivosti systému a analyzoval, aká je úloha knižnice pri podpore angažovanosti študentov. Poukázal na potrebu diferencovať štúdium a socializáciu, umožňovať voľbu miesta (od individuálneho až po skupinovú), posilňovať pocit spolupatričnosti, pričom objasnil význam „domestikácie“. Venoval pozornosť vzťahu technológie a inklúzie a odporúčal zavedenie metód na povzbudenie záujmu (engaging practices), ako napríklad vyučovanie založené na prieskume (inquiry based teaching, collaborative inquiry, networked learning). Podmienkou je široký rozsah ľahko dostupných informácií a informačná gramotnosť. Na modelovanie výskumného procesu vo výuke používajú systém CILASS. Trendom vo výuke je projektovo založené využívanie informácií.

Mats Hernvall z dánskeho knižničného ústredia (DBC, DK) predstavil v príspevku *Ting.concept – základ na zmenu (Ting.concept – a foundation for change)* aktuálny stav a stratégiu rozvoja verejných knižničných služieb. Cieľom je zabezpečiť, aby knižničné služby boli efektívne a relevantné. Uviedol štyri základné aspekty koncepcie Ting – komodita, tovar, služba, skúsenosť. Systém musí zaručiť možnosť používať obsah kdekoľvek, infraštruktúra musí byť škálovateľná. Pri implementácii sociálne orientovanej architektúry (SOA) sa podporujú partnerstvá a spolupráca (kooperácia, kolaborácia), zdieľanie zdrojov a súťaž. Uplatňujú sa metódy mediácie, hĺbkovej integrácie, syndikácie prameňov, zdôrazňuje sa interakcia, flexibilita a efektívnosť. Knižnice v digitálnej spoločnosti reprezentuje podľa autora obsah, kontext a interakcia. Autor vymenoval aj niektoré použité nástroje z kategórie OpenSource (Fedora, Lucene, DRUPAL). Koncept Ting je otvorený informačný ekosystém na digitálnu inováciu kultúrnych IS. Za rozhodujúce považuje autor nové partnerstvá, ktoré sú zárukou implementácie výsledkov. V prehľade súčasného stavu a aktivít poukázal na knižničné sídlo pre deti a niektoré komunitné siete. Servisné sídlo Ting obsahuje knižnicu voľne použiteľných (Open source)

nástrojov na komplexné riešenie štandardných verejných knižničných služieb.

Thomas Hickey (OCLC Research) v prednáške *Implementácia Auto-suggest (Implementing Auto-suggest)* prezentoval odporúčací rešeršný mechanizmus, ktorý OCLC realizovalo v systéme virtuálnych autorít (VIAF). Poukázal na známy problém pri vyhľadávaní podľa mien. Systém VIAF má ambíciu stať sa autorizovaným prameňom správnych mien počas katalogizácie, ale má slúžiť aj na účely rýchleho a jednoduchého začlenenia do dotazu. OCLC z každého VIAF záznamu vytvára dvojice (kontrolovaná forma a variantná forma), ktoré sa overujú na výskyt a radia podľa relevancie. Na základe toho sa generujú záznamy pre odporúčací mechanizmus (Auto Suggester). V súčasnosti je vo VIAF registri OCLC 14 miliónov mien. Prototyp odporúčacieho modulu sa predbežne implementoval ako plug-in do vyhľadávača Yahoo.

Till Kinstler (Verbundzentrale des GBV) v prednáške *Implementácia použiteľného rozhrania na prieskum rozsiahlych zbierok (Implementing an useful discovery interface for a large scale digital collection)* informoval o projekte *Suchkiste* zameranom na zlepšenie prístupu k celoštátne licencovaným prameňom. Nemecká spoločnosť pre výskum (DFG) financuje národné licencie externých informačných prameňov v ročnom objeme 80 miliónov € (viac ako 130 produktov, 150 miliónov digitálnych prameňov, 500 miliónov archívnych strán, ...) na voľný prístup pre občanov SRN (www.nationallizenzen.de). Rozhranie na prístup k národným licenciám sa koncipuje ako spoločný bod prístupu (single starting point), ktorý ma zabezpečiť zlepšenie prístupu cez užitočné rozhranie. Stratégiou je využitie nových technológií s malým rizikom (nízka integrácia s klasickými knižničnými systémami). Metódou je získať metaúdaje a fulltext, konvertovať, normalizovať a uložiť a obohatiť metaúdaje v centrálnom informačnom systéme (OCLC CBS), následne presunúť metaúdaje do Solr s využitím VuFind na používateľské rozhranie. Pri návrhu rozhrania sa analyzovali a hľadali najlepšie spôsoby prezentácie (Google, Ebay, Beluga, Amadeus, ...) pričom sa využila aj spätná väzba. Výsledkom sú malé zmeny s veľkým používateľským prínosom (napr. nepoužíva sa paginácia pri prezentácii výsledkov, ...). Najbližší vývoj sa zameriava na personalizáciu, ponuku filtrov (autor, jazyk, časopis), vizualizáciu, ...).

Lukas Koster (Library of the University of Amsterdam), Rosemie Callewaert (Bibnet, BE) prezentovali v príspevku *Objavovanie knižničných zbierok – Teória sa stretáva s praxou (Discovering the library collections – Theory meets practice)* cezhraničné konzorcium verejných knižíc, založené na súbornom katalógu s trojjazyčným rozhraním (Aleph + Aqua browser). V prvom kroku pri návrhu systému si položili otázky: *Kto sú používatelia? Aké sú ich očakávania? Zaregistrovali fenomén digitálneho občana (Digital born citizen), ktorý chce všetko a hneď (I want all and now!).* Vedľa seba pretrvávajú dve tradície – kamenná knižnica

versus web, katalógové záznamy versus obohatené údaje. Autori ďalej na príkladoch a detailoch interpretovali štyri základné nepísané pravidlá web 2.0 – *ved' ma (guide me)*, *zaujmi ma (attract me)*, *nájdi ma (find me)* a *odmeň ma (reward me)*. V aspekte *guide me* poukázali na rozdiel klasického katalógu s komplikovaným rozšíreným vyhľadávaním bez informácie o relevancii a implementácie FRBR rozhrania s rankingom, na komplikovanosť separátnej práce s množstvom prameňov v porovnaní s jedným indexom pre viacero databáz, na rozdiel medzi klasickým prieskumom podľa hesiel v indexoch a automaticky expandovanými dotazmi v plných textoch. Aspekt *attract me* ilustrovali na katalógovom zázname MARC (katalógový lístok), ktorý porovnali s obohateným záznamom s náhľadom na titulný list a obsah vrátane prepojenia na plný text. Aspekt *find me* ozrejmili na príklade osobnej návštevy tradičnej knižnice a virtuálnej návštevy stránok knižnice s aktívnou ponukou na internete, s možnosťou pristupovať odšadiaľ a kedykoľvek. Aspekt *reward me* vidia autori v sprístupnení odporúčaní prostredníctvom sociálnych sietí a ďalších automatizovaných odporúčacích a navádzacích nástrojov.

Lisa Charnock a Joy Palmer (Mimas, The University of Manchester, UK) v príspevku *Prieskum správania používateľov na webe – ako poskytovať knižničné a bibliografické služby pre dnešnú digitálnu generáciu? (Researching user behaviour on the web – how do we provide library and bibliographic services that appeal to today's digital natives?)*, uviedli poznatky o tom, ako pristupujú postgraduálni študenti a vedeckí pracovníci k vyhľadávaniu informácií online, ako sa využívajú sociálne médiá, aký význam sa pri tom prikladá personalizácii. University of Manchester zabezpečuje niektoré celoštátne bibliografické služby a je správcom národného súborného katalógu COPAC pre vyše 50 univerzít, ktorý je prístupný cez stránky webového sídla Mimas. Prieskum správania sa robil prostredníctvom focus groups a interview. Preukázal, okrem iného, nezaujím používať nové techniky pri vyhľadávaní a pretrvávanie zlých návykov (odstredivé stratégie, fenomén povrchného výberu) a priniesol ďalšie poznatky. Autori si položili otázku, do akej miery môžu technológie ovplyvniť prístup a správanie používateľov? V súčasnosti platí, že čím viac sa technológia využíva, tým viac sa prispôbuje požiadavkám používateľa (Amazon). Konštatovali, že tak, ako sa rýchlo vyvíjajú technológie, menia sa aj očakávania. K súčasným trendom patrí otvorený prístup (open approach), dolovanie textov (textmining), zdieľanie prameňov a služieb. Rozhodujúcu úlohu hrá pri tom ekonomika, ktorá je určujúcim faktorom rozvoja. Na záver uviedli niekoľko odporúčaní: buďte odvážni a robte prieskum trhu; uznajte, že nemusíte vždy rozumieť používateľom; prehodnocujte pôvodné predpoklady; rozvíjajte najmä aktivity, ktoré sa považujú za služby.

Jasmine de Gaia (OCLC) nadviazala prednáškou *Chápanie potrieb knižničných používateľov v digitálnom veku (Understanding the Needs of Library Users in a Digital Age)* na tému prieskumu správania rôznych

kategórií – vysokoškolských používateľov, čitateľov ľudových knižníc, zamestnancov knižníc a pod. Na sto používateľoch prezentovala metodiku a výsledky prieskumu, publikované v štúdiu OCLC [www.oclc.org/worldcatlocal/usability]. Okrem iného uviedla, že akademickí používatelia potrebujú jednoduché vyhľadávacie okno (simple search box), zoradenie výsledkov podľa relevancie (search results by relevance), prijateľnú kompletnosť (kind of fulness). Od knižničných systémov sa (na rozdiel od Google) očakáva dôveryhodnosť a spoľahlivosť výsledkov. Pri vyhľadávaní informácií sa uplatňuje subjektívne pravidlo – „čo je prvé na zozname, to platí“ („what come up first is the Bible). Potvrdilo sa, že používatelia vo väčšine začínajú vyhľadávanie v search engine a nie v OPACu. V závere zdôraznila, že dnešná úloha knižnice nespočíva len v nákupe a archivovaní informačných prameňov, ale najmä v rozvoji metód a poskytovaní nástrojov na kvalifikovaný prístup k informáciám a poznatkom.

Jela Steinerová (Univerzita Komenského Bratislava, SK) objasnila v prednáške *Relevantné správanie používateľov a informačná ekológia pre digitálne knižnice (Users' relevance behavior and information ecology for digital libraries)* základy informačnej ekológie, koncepciu, princípy a definície hlavných pojmov aktuálnej vedeckej disciplíny. Prezentovala výsledky dvoch výskumných projektov zameraných na možnosť využitia poznatkov o používateľoch a ich skúsenostiach pri rozvoji nových služieb. Výskum v oblasti informačnej ekológie spadá do kategórie Science 2.0, spája spoločenské a technologické vedy, zameriava sa na správanie a aktivity používateľov v informačnom prostredí, objasňuje vzťahy ľudí a elektronického prostredia, vzťahy informačných objektov a používateľov. V interaktívnom režime sa skúma nielen tvorba názorov, ale aj vznik pocitov v danom osobnom a organizačnom informačnom prostredí. Analyzujú a overujú sa metódy a nástroje na manažment prostredia, reprezentáciu, vizualizáciu a (opakované) využívanie informácií. Autorka predstavila nový spôsob prezentácie informačných ekosystémov formou konceptuálnych máp (C-maps). Vedecký prístup k štúdiu informačných štýlov (analytický vs. pragmatický) umožní organizáciu poznatkov založenú na informačnom správaní.

Tamar Sadeh (Ex Libris) v prezentácii *Zmysluplné relevantné usporiadanie heterogénnych vedeckých materiálov (Meaningful relevance ranking for heterogenous scholarly materials)*, definovala pojem relevancie a jej rôzne podoby. Knižnice sú garantmi relevancie tradičného bibliografického opisu a klasifikácie. Informačný priestor sa však rozšíril o nové typy dokumentov a prameňov, sú rozsiahlejšie a rôzne agregované. Noví používatelia webu nepotrebujú mediátorov, nemajú tradičné návyky, uprednostňujú informačné systémy pred knižničnými, skôr objavujú ako vyhľadávajú. Je to spôsobené heterogenitou a obrovskou agregáciou množstva prameňov na webe. Zaužívaný koncept cieleného vyhľadávania sa rozširuje podľa schémy *explore – search – ask for*. Do popredia vystupuje požiadavka na dôveryhodné relevantné usporiadanie. Na mera-

nie relevancie systému sa využíva charakteristika správania používateľov v knižnici, počet citácií, downloadov, výpožičiek, popularita prameňov. Ex Libris aplikuje niektoré metódy v systéme Primo, ktorý vytvára index zo všetkých prameňov. V ďalšom sa prezentátorka venovala opisu produktu Primo a Primo Central, uviedla úspešný príklad jeho implementácie v Kórei, kde sa výrazne zvýšil a urýchlil počet prístupov.

Charles Lowell (Serials Solutions Summon) prezentoval v príspevku *Spolupráca s používateľmi na vývoji moderného používateľského rozhrania (Working with your users to develop a modern user interface)* zmenený postup pri vývoji softvéru Summon-Mobile na mobilný prístup ku katalógom. Štandardný šesťmesačný vývojový cyklus alfa a beta verzií s následným testovaním zaostáva za požiadavkami vyplývajúcimi z rýchlych zmien technológií a prostredia. Firma zaviedla trojtýždenný cyklus vydávania vývojových verzií, ktoré sa postupne približujú k cieľovému riešeniu. Iteratívny postup sa riadi spätnou väzbou a hodnotením používateľov, čím sa dosahuje nielen urýchlenie procesu zadanie – vývoj – produkcia, ale najmä optimalizácia využiteľnosti a široká akceptácia produktu pri praktickom používaní.

Patrick Danowski (IST, AT) v príspevku *Otvorené bibliografické údaje (Open Bibliographic Data)* podporil myšlienku otvoreného prístupu k bibliografickým údajom. Niektoré knižnice záznamy kupujú, viaceré katalogizujú samostatne. Ideálom je jedenkrát katalogizovať jednu knihu. Autor navrhuje alternatívny biznis model: platenie za služby, nie údaje, skenovanie na požiadavku, správa údajov v repozitároch, vylepšovanie starých záznamov. Odporúča zavedenie licencií Creative Commons CC v otvorenom režime (public domain – PD), ktoré nie je zatiaľ vo všetkých krajinách EÚ možné. Čím viac sa záznamy využívajú, tým lepšie je knižnica viditeľná. Autor predstavil iniciatívny projekt CERN: Open bibliographic data project, v ktorom sa uplatnila takáto politika: bibliografické záznamy vytvárajú členovia konzorcia, publikujú sa pod licenciou CCo, záznamy sa transformujú na model RDF, implementujú sa pravidelné zmeny (updates), generujú sa prepojovacie linky (outgoing links). V projekte sa zaoberajú problematikou vizualizácie systematickej klasifikácie MDT. Jeho vývoj pokračuje v rámci konzorcia veľkých vedeckých knižníc zo Švajčiarska, Francúzska a Nemecka [www.ckan.net/group/bibliographic].

Jindřich Mynarz (NTK Praha, CZ) predstavil v prednáške *Previazané údaje ako platforma knižničných údajov (Linked data as a library data platform)* novú koncepciu spracovania sekundárnych údajov do sémantických sietí. Prelinkovanie sa opiera o referenčné predmetové heslá a postupnú transformáciu bibliografických údajov. Bibliografické formáty sú ťažko čitateľné a vyžadujú komplikované protokoly (Z39.50, ...). Prelinkované údaje sú „web friendly“. URI v nich zastupuje názov objektu pri spracovaní, ale aj zobrazení, čo poskytuje pridanú informáciu a umožňuje

dodatočné prelinkovanie k iným objektom. Výhodou prelinkovaných knižničných údajov je ich čitateľnosť, zdieľateľnosť, prelinkovateľnosť, distribuovateľnosť a integrovateľnosť v priamom použití a vo vnútri aplikácií.

Obr.: 1 Patrick a jeho vízie

Pri konverzii dochádza ku kvalitatívnym zmenám: textové údaje a záznamy sa transformujú na webové údaje, implicitné väzby na explicitné, kontextovo závislé informácie sa stávajú nezávislými a špecifické knižničné obmedzenia nahrádza otvorený web.

Markus Skold (NL of Sweden, SU) v prezentácii *Prebaľovanie údajov – poskytovanie technicky využiteľných údajov pre Váš katalóg (Rewrapping Your data – providing a tech savvy interface to Your catalogue)* predstavil národný archív audiovizuálnych materiálov. Švédska kráľovská knižnica začínala s archívom, ktorý fungoval, ale nebol indexovaný a prehľadateľný, bol proprietárny a ťažko udržiavateľný. Priemerný denný prírastok je 1.5 TB. Nový systém mal byť spoľahlivý a jednoduchý, open source, podobný Google, distribuovaný a mal umožňovať priamy prístup k záznamom. Nad databázovým strojom BRS sa implementovala vrstva webových služieb a vrstva aplikačných rozhraní. Sekundárne údaje sa kódujú

v komplexnej štruktúre XML vďaka čomu sú jednoducho spracovateľné a reformátovateľné. Jednotlivé záznamy sa identifikujú permanentným identifikátorom URI: <http://smdb.kb.se/resource/id/002573900>. Aj vďaka tomu sa dosiahlo až 55% zvýšenie návštev z prostredia Google. Autor ukončil prednášku citátom Leonarda da Vinci *Simplicity is the ultimate sophistication*.

Nina Hyvonen (The National Library of Finland, FI) prezentovala *Fínsky národný súborný katalóg (The Finnish National Union Catalogue)*. Spomenula doterajšiu spoluprácu 17 univerzitných a ďalších špeciálnych knižníc v systéme LINDA, v ktorom existuje vedľa seba centrálna bibliografická databáza a lokálne katalógy zapojených inštitúcií. Fínska národná knižnica pripravuje inováciu národného súborného katalógu na princípe autoritných databáz prepojených s národnou bibliografiou. Predpokladajú integráciu so systémom VIAF (OCLC), vrátane vystavenia národnej bibliografie do katalógu Worldcat. Plánuje sa tiež prepojenie národnej digitálnej knižnice so súborným katalógom. Zaoberajú sa aj problematikou uchovávanía údajov generovaných používateľmi (user generated data).

Súčasťou inovácie je aplikácia RDA pri spracovaní prameňov. Autorka zdôraznila výhody novej architektúry súborného katalógu, najmä efektívnosť danú centrálnym uchovávaním bibliografických údajov, čo umožní zjednodušenie lokálnych knižničných systémov. Uvažuje sa s implementáciou komplexného portfólia webových služieb. Na otázku, či jeden centralizovaný systém nebude príliš rigidný a zraniteľný, si autorka presvedčivo odpovedala frázou: *spolupráca a komunikácia sú kľúčmi k úspechu*.

Maria Haapalainen (National library of Sweden, S) v záverečnej prednáške *Agregácia metaúdajov – Ako to spraviť! Kto to má spraviť? (Aggregation of metadata – Ways to do it! Who should do it?)* prezentovala zámery rozvoja systému LIBRIS. Ústredným nástrojom bude centrálny index, do ktorého sa indexujú všetky dostupné pramene a ktorý bude primárnym rozhraním na objavovanie a vyhľadávanie. Dôraz kladú na agregovanie metaúdajov pre e-pramene. V súčasnosti aplikujú nástroje MetaLib, SFX (ExLibris) a uvažujú s nasadením nástroja Primo, ktorý sa bude využívať na integrovaný prieskum. Národná knižnica zabezpečila plnú licenciu, vrátane služby Primo Central. V závere porovnala výhody a nevýhody vlastného a licencovaného riešenia. Popri nákladoch na zakúpenie aplikácie a metaúdajov, je problematická aj otázka kontrolovanej tvorby (riadenia tvoby) indexov. Dodávateľia aplikácií (ExLibris ...) majú zmluvne podchytených vydavateľov a producentov metaúdajov, čo komplikuje prípadné nezávislé riešenia. Na zabezpečenie využívania, opakovaného využívania a obohacovania metaúdajov je nevyhnutná spolupráca s vydavateľmi.

Záver

Do programu plenárnych prezentácií konferencie sa organicky včleňovali zasadnutia expertných komisií a väčšinou spontánne iniciované posterové prezentácie zaujímavých realizácií a koncepcií. V rámci ELAG'2010 sa uskutočnilo 7 súbežných workshopov: Programový systém Solr, Webové služby (WebServices), Používateľské rozhrania (Discovery Interfaces), FRBR a identifikátory (FRBR and identifiers), Dátové pramene (Data wells) a E-pamäť (E-Memory). Odznela desiatka posterových prezentácií na aktuálne témy, počuli sme množstvo kvalifikovaných dotazov, odpovedí a pripomienok. Vzácnou príležitosťou bola aj návšteva vo Fínskej národnej knižnici s fundovaným sprievodom fínskych kolegov. Potvrdilo sa, že automatizácia knižníc nie je ani dnes (a azda ani nebude) výhradnou záležitosťou dodávateľov technológií, pretože musí rešpektovať aktuálne potreby používateľov, ktoré sa odrážajú v každodennej praxi knižníc. ELAG je mostom od skúseností k víziám, ktorý je založený na pevných pilieroch profesionality a poznania reálnych potrieb spoločnosti.

Obr.: 2 Fínska národná knižnica

PhDr. Alojz Androvič, PhD.

NÁRODNÁ TECHNICKÁ KNIŽNICA – VÁŠ PARTNER VO SVETE TECHNICKÝCH INFORMÁCIÍ

Exkurzia zamestnancov UKB do Prahy

Národná technická knižnica, bývalá Státní technická knihovna (ďalej NTK) je verejne prístupná vedecko-technická knižnica s unikátnou ponukou okolo 250 tisíc publikácií vo voľnom výbere. Jej fond je najväčšou zbierkou domácich a zahraničných dokumentov z oblasti techniky a aplikovaných prírodných a spoločenských vied. Obsahuje viac ako 1,2 milióna zväzkov a tvoria ju knihy, časopisy, vedecké práce, normy, informácie o firmách, noviny ako v tlačenej, tak aj v elektronickej podobe. V NTK okrem vlastného fondu nájdú návštevníci knižnice aj časť fondu Ústrednej knižnice ČVUT a Ústrednej knižnice VŠCHT. ¹⁾

Nová budova NTK bola postavená v areáli ČVUT v Prahe-Dejvicích. Stavebné práce boli zahájené na jeseň 2006, hrubá stavba bola dokončená v decembri 2007 a od dodávateľa bola prevzatá v decembri 2008. Knižnica sa otvorila pre verejnosť 9. 9. 2009. Predpokladá sa, že knižnicu ročne navštívi okolo 900 tisíc návštevníkov, ktorí tu nájdú príjemné miesto pre štúdium a stretávanie sa. Sú im k dispozícii najnovšie informačné technológie a kvalitné informačné zdroje.

Odborová organizácia pri UKB pripravuje každoročne pre svojich členov a ich rodinných príslušníkov, okrem výletov po pamätihodnostiach Slovenska a okolia, aj odborné exkurzie do zahraničných knižníc a na knižné veľtrhy. Tento rok sa členovia jednoznačne rozhodli pre návštevu novej budovy NTK.

Čo napísať o tejto knižnici, jej budove, interiéri a službách?

Na úvod vyberiem pár čísel, ktoré som prevzala z publikácie Národní technická knihovna = National Technical Library = Bibliothèque technique nationale = [Guo li ke xue ji shu tu shu guan] = Biblioteca Técnica Nacional: 50°6'14.376"N, 14°23'26.613"E / [tex-ty Roman Brychta... et al. ; fotografie Andrea Lhotáková... et al.]. -- [Praha]: Národní technická knihovna, [2009]. -- 189 s.

Celková kapacita 1 788 441 zväzkov, z toho 660 012 zväzkov vo voľnom výbere na štyroch poschodiach, dva podzemné sklady, 1 322 študijných miest, 562 relaxačných miest, vedecká študovňa a archív historického fondu, študovňa odborných časopisov a noriem, 4 počítačové učebne s kapacitou 180 miest, 18 skupinových študovní, 29 individuálnych študovní, nočná študovňa, 34 informačných terminálov so vstupom do online katalógov, wifi sieť, voľne prístupné počítače, 2 átriá na poslednom poschodí, kaviareň, konferenčná sála s 230 miestami a zázemím, nápojové

a občerstvovacie automaty, podzemná garáž a 200 miest na odloženie bicyklov.²⁾

Budova NTK je po dlhých rokoch prvá budova v Prahe, postavená pre účely knižnice. Ako konštatovali posudzovatelia návrhu projektu, „návrh je výnimočný, svojím riešením sa vymyká schémam ostatných súťažných návrhov“.³⁾

NTK je knižnica pre ľudí

Už na prvý pohľad je zjavné, že projektanti a investori naplánovali a vybudovali knižnicu pre čitateľov. Vedenie knižnice, ani jej zriaďovateľ si z tejto budovy neurobili lacnú agentúru, ale vybudovali spoločenskú inštitúciu, knižnicu pre technickú inteligenciu, pre ľudí, najmä pre mladých ľudí, študentov a obyvateľov Dejvic. Zadávatelia projektu a ani jeho autori si nepripustili myšlienku, že klesá počet fyzických návštevníkov knižníc, ale projektom budovy a filozofiou knižnice dokázali, že do nej vedia priťahovať verejnosť.

NTK je verejná budova a – ako sa píše v rozhovore s Romanom Brychtom, jedným zo spoluautorov budovy – musí byť svojou dispozíciou otvorená verejnosti a verejnému priestoru. V knižnici sú aj ďalšie služby pre verejnosť. Na prízemí sa nachádza konferenčná sála – Ballingova sála, pomenovaná po Karlovi Josephovi Napoleonovi Ballingovi⁴⁾ pre 240 osôb, s modernou audiovizuálnou technikou, réžiou a tlmočnickými kabínkami, nočná študovňa so samostatným vstupom a zázemím, sídlo tu má dejvická pobočka Mestskej knižnice, nachádza sa tu aj kaviareň, galéria a predajňa. Vysokoškolský kampus v Dejviciach nemal takýto vhodný priestor a tak sa NTK rýchlo stala pre študentov Českého vysokého učení technického a Vysokej školy chemickotechnologickej miestom nielen na štúdium, ale aj na stretávanie sa a oddych.

Architektonické riešenie budovy

Cieľom projektantov a investorov bolo vybudovať knižnicu, ktorá bude fungovať s minimom prevádzkových nákladov. Budova je prakticky bez klimatizácie s minimom vzduchotechnických rozvodov. Umožňuje to aktivácia betónového jadra – ide o trubky zaliate v betóne, v ktorých prúdi kvapalina, ktorá sa v lete chladí a v zime hreje. Betónová konštrukcia teplo alebo chlad akumuluje a následne temperuje budovu.

Na neomietnuté betónové steny, viditeľné elektrické a požiarne rozvody sú rôzne názory, budova knižnice je však v každom prípade veľmi zaujímavá, a to nielen z hľadiska architektonického, ale aj z hľadiska nízkej energetickej náročnosti a hospodárnosti prevádzky.

S architektmi spolupracovali aj grafickí a priemysloví dizajnéri a umelci, ktorí vytvorili rad originálnych piktogramov, orientačných plánov a systém technických a často aj nečakaných informácií. Budova knižnice má slúžiť aj ako technická príručka. Na fasáde vidíme číslice 263

a 21, je to obvod a výška budovy v metroch. V interiéri sa môžeme stretnúť na schodisku s výškou jednotlivých schodov, na inom schodisku nájdeme čas, za ktorý vybehneme hore. Na ďalšom schodisku nájdeme údaj o tom, koľko pri tom spálime kalórií. Osobitné je aj logo NTK 50°6'14.376"N, 14°23'26.613"E – ide o polohu budovy, jej zemepisnú šírku a dĺžku. Nikoho nenechajú ľahostajným kresby Dana Perjovschiho čiernou fixkou na betónových stenách átria. Vtipné kresby, komentujúce súčasný svet, sa niekomu páčia, inému nie.⁵⁾

Pre štúdium a relax sa ponúka záujemcom aj 29 študijných miest v individuálnych študovniach. Počas našej návštevy neboli tieto študovne ešte sprevádzkované. Zaujali nás aj skupinové študovne s rôznou kapacitou. Všetky sú však kompletne zariadené, vrátane magnetických popisovateľných tabúl a elektrických a dátových prípojok pre skupinové štúdium a prezentácie. Okrem študijných miest v otvorených priestoroch, je aj celá knižnica vybavená kvalitným nábytkom. Nás oslovili aj typy regálov na knihy a periodiká, pracovné stoly, vozíky, farebné kresielka, prenosné paravány a sedačky, ktoré je možné voľne skladať podľa potreby a ktoré vytvárajú napríklad aj chemické vzorce.

Nočná študovňa

NTK poskytuje rad štandardných aj neštandardných služieb. Jednou z najzaujímavejších je prevádzka nočnej študovne. Študovňa sa otvorí po ukončení prevádzkovej doby knižnice, spravidla o 20.00 hodine a je prístupná do 8-ej hodiny ráno. V študovni je 42 študijných miest, pracovné stoly s prípojkami k elektrickej a dátovej sieti, je tu automat na občerstvenie, šatňové skrinky, vešiaky a vlastné sociálne zariadenie. Študovňa je umiestnená pri jednom zo štyroch vchodov do knižnice, oproti recepcii. Bezpečnostná služba zároveň dozerá na poriadok v tejto študovni. Priestory nočnej študovne slúžia cez deň ako zázemie pre konferenčnú miestnosť.

Stavanie knižničného fondu

Vo voľnom výbere je kapacita 600 tisíc zväzkov, v súčasnosti sa tu nachádza okolo 250 tisíc najviac používaných titulov kníh. Voľný výber je usporiadaný podľa systému radenia Kongresovej knižnice. Pri vyhľadávaní je možné použiť aj elektronický katalóg, v ktorom je uvedené, pod akým číslom sa kniha nachádza. V knihách sú rádiovfrekvenčné čipy, ktoré umožňujú požičiavať si a vracieť knihy samoobslužne. Zároveň umožňujú robiť revízie fondu pomocou ručného snímača. Vrátené knihy automat zaradí do správnej prepravky. Čo je zaujímavé, NTK požičiava absenčne aj viazané ročníky periodík.

Časť priestoru je pripravená na nové prírastky. Knihy, ktoré sa objednávajú zo skladov, sa očipujú, získajú číslo Kongresovej knižnice a do skladu sa už nevracajú. Podobne je to s deponitnými skladmi, tie sa

postupne vyprázdňujú, knihy z nich idú do voľného výberu alebo do skladu.

Technológia RFID

NTK je prvá knižnica v ČR, ktorá takto masovo využíva RFID čipy. Táto technológia umožňuje využitie samoobslužných výpožičných zariadení, uskutočňovanie priebežných revízií a kontrolu správneho uloženia dokumentov na regáloch, ochranu fondu pred krádežami, uskutočňovanie prieskumov využívania fondu a pod.

Systém správy identít

NTK je prvou českou knižnicou, v ktorej sa implementovala správa identít. Podobne ako v Univerzitetnej knižnici v Bratislave, každý používateľ, ktorý chce využívať služby knižnice, musí byť identifikovateľný. NTK používa na identifikáciu svojich používateľov vlastné čipové karty alebo karty typu Mifare alebo DesFire, medzi ktoré patrí pražská OpenCard, ISIC a ITIC karty, preukazy na železnicu a pod.

Predregistrácia

Kvôli urýchleniu registrácie môžu používatelia knižnice využiť predregistráciu. Záujemca uvedie do formulára svoje osobné údaje, ktoré sa pri návšteve knižnice v návštevníckom centre NTK verifikujú a tým sa registrácia dokončí. Toto je potrebné uskutočniť do 30 dní od vyplnenia predregistračného formulára. Podľa vyjadrenia zamestnancov knižnice je úlohou manažmentu spopularizovať túto službu, aby predregistráciu využilo čo najviac potencionálnych používateľov.

Knižničný poriadok NTK

NTK poskytuje autorizované a neautorizované služby a to diferencovane. Rozsah poskytovaných služieb jednotlivým skupinám je uvedený v zásadách diferenciacie výpožičných služieb NTK. V NTK podľa Knižničného poriadku nemajú čitateľa ani používateľa, ale majú zákazníka (použitie tohto označenia vyvoláva u knihovníkov značné rozpaky), ďalej majú návštevníkov, oprávnené osoby ČVUT a VŠCHT a hostí.

Pri výpožičke uzavrie NTK so zákazníkom zmluvu o absenčnej výpožičke tak, že urobí v jeho zákazníckom konte záznam o absenčnej výpožičke. Na požiadanie môže zákazník dostať výpis zo svojho konta. Na samoobslužných zariadeniach si môže sám vytlačiť potvrdenie o výpožičke a potvrdenie o vrátení dokumentu. Výpožičné lehoty sú rôzne, v závislosti od typu dokumentu a od skupiny používateľov. Napríklad skupina A, P, si môže vypožičať dokumenty na 3 dni, na víkend si môže požičať jednotlivé čísla neviazaných ročníkov periodík aj absenčne. NTK aktívne využíva aj systém kaucíí.

Súčasťou Knižničného poriadku sú veľmi podrobné pokyny pre používateľa elektronických služieb, pravidlá na využívanie výpočtovej techniky NTK a pravidlá sprístupnenia internetu v NTK. V druhej časti Knižničného poriadku je uvedený poriadok chráneného verejného priestoru s voľným výberom, poriadok študovne časopisov, všeobecné pravidlá prenajímateľných študovní a učební, pravidlá individuálnej študovne, audiovizuálnej individuálnej študovne, skupinových študovní, audiovizuálnej študovne, nočnej študovne, poriadok študovne „bádateľne“ historického fondu, ako aj práva a povinnosti zákazníkov, návštevníkov a hostí v priestoroch knižnice, postihov za nedodržanie knižničného poriadku, vrátane pravidiel na zbavenia práv používať služby NTK.

Manažment a marketing

Prezentácia knižnice a jej služieb, premenovanie knižnice na Národní technickú knihovnu, marketingová stratégia pri príležitosti otvorenia knižnice, kniha, ktorá vyšla pri tejto príležitosti, časozberný dokumentárny film Víta Janečka o výstavbe knižnice, aktivity projektantov, sú prejavom kvalitnej marketingovej stratégie vrcholového manažmentu knižnice.

Otvorenie novej budovy knižnice bolo jednou z najvýznamnejších udalostí v českom knižničnom živote za posledné roky. Knižnica je symbolom významu technických informácií a informačných služieb pre technické odbory a pre knihovníkov je dôkazom toho, že knižnice majú aj v dnešnom svete internetu, webu 2.0 a Googlu čo ponúknuť svojim používateľom. Návšteva NTK nenechá ľahostajným žiadneho knihovníka.

Poznámky a použitá literatúra

- 1) <http://www.techlib.cz/cs/58-o-nas/>
- 2) Národní technická knihovna = National Technical Library = Bibliothèque technique nationale = [Guo li ke xüe ji shu tu shu guan] = Biblioteca Técnica Nacional : 50°6'14.376"N, 14°23'26.613"E / [texty Roman Brychta... et al. ; fotografie Andrea Lhotáková ... et al.]. -- [Praha] : Národní technická knihovna, [2009], s. 5
- 3) Národní technická knihovna = National Technical Library = Bibliothèque technique nationale = [Guo li ke xüe ji shu tu shu guan] = Biblioteca Técnica Nacional : 50°6'14.376"N, 14°23'26.613"E / [texty Roman Brychta ... et al. ; fotografie Andrea Lhotáková ... et al.]. -- [Praha]: Národní technická knihovna, [2009], s. 24
- 4) Karel Joseph Napoleon Balling (21. 4. 1805 – 17. 3. 1868) bol v roku 1831 poverený vtedajším riaditeľom a zakladateľom Kráľovského českého stavovského učilišťa Josefom Františkom Gerstnerom starostlivosťou o zbierku kníh. Balling vytvoril zbierku, ktorá sa stala základom fondu NTK. Táto zbierka sa zachovala v pôvodnej podobe do súčasnosti.
- 5) Budova knižnice získala už niekoľko ocenení. Bola to cena primátora hlavného mesta Praha Stavba roku 2009, budova NTK získala Výročnú cenu Akadémie designu za rok 2009 v kategórii Grafický designer roku a Designer roku a spolutvorcovia stavby získali aj hlavnú cenu Czech Grand design za rok 2009. Najviac sa hodnotila komplexná vizualizácia, informačný a navigačný systém, kniha

o stavbe NTK, ako aj mobiliár. Významná je aj Cena za novú stavbu v historickom prostredí, ktorú udelil stavbe NTK Klub za starú Prahu.

PhDr. Dagmar Kleinová

Foto: Blanka Podhájecká

KURIÓZNY PREKLAD ZO SLOVENČINY DO LATINČINY A JEHO AUTOR

Začiatkom 80. rokov 18. storočia sa v nemecky hovoriacich krajinách začala rozširovať útlá modlitebná knižočka s názvom „**Die allerbesten Gebether, welche von Ihro päpstlichen Heiligkeit Pius VI. Erklärt und ausgelegt, und auf dessen Befehl im ganzen Kirchenstaat verehret und ausgetheilt worden, zum nutzbaren Gebrauch der Heiligen Mess und Gebrauchung der heiligen Sacramenten. Aus dem Italiänischen übersetzt von R. P. Si-meon Schmitz**“. Knižočka bola vydaná viackrát pod týmto i viac-menej zmenenými názvami; prvé vydanie, čo sa mi podarilo zistiť, je luxem-

burské z roku 1782. Taliansky originál sa mi nepodarilo identifikovať, podľa nemeckého vydania boli vyhotovené aj preklady do iných jazykov. Knižka sa vydávala i v nasledujúcom storočí, bibliografie uvádzajú vydania ešte zo začiatku jeho 60. rokov (len nemeckých vydaní som napočítal okolo šesťdesiat). V dobovej tlači sa vyskytli aj pochybnosti o pápežovom autorstve;¹ v niektorých nemeckých vydaniach (Köln 1783, 1784) bol ako prekladateľ uvedený nie minorita Simeon Schmitz, ale jezuita Wilhelm Hauser. Totožnosť prekladov však nemôžem overiť, ani to nie je predmetom tohto článku.

Nemecká verzia tejto knižočky vyšla viackrát aj v Uhorsku,² z toho dvakrát na území dnešného Slovenska (1785 v Banskej Bystrici a 1797 v Trnave). Podľa nemeckého vydania bola knižka preložená do maďarčiny a vydaná tiež viackrát (1784, 1785, 1806). Do bernolákovskej slovenčiny knižku preložil Ondrej Mészáros, vyšla pod názvom **„Modlitbi nagznámegšé a nagpeknešé, které nagswatejši Otec Rímskí pápež Pius VI. wiložil. W reči talianskég widané, s teg preložené na nemeckú a z nemeckég na slowensku, k osožnému potrebowanu werících pri mssi swatég a užíwanu swatosťi skrze Mészáros Ondrega. W Trnawe 1790“**; ďalšie vydanie z roku 1799 tamtiež. Mišianik uvádza aj nezachované banskobystrické vydanie v slovakizovanej češtine spred roku 1793.³

Niektoré z týchto slovenských vydaní poslúžilo ako predloha pre anonymne vydaný kuriózný latinský preklad (z taliančiny do nemčiny, z tej do slovenčiny a napokon zo slovenčiny do latinčiny!!!). V katalógu Diecéznej historickej knižnice biskupa Dr. Štefana Moysesa v Kláštore pod Znievom⁴ a Knižnice hlavného mesta Budapešti⁵ je Trattnerovo peštianske vydanie tohto prekladu z roku 1799 **„Orationes in usum juventutis scholasticae et aliorum fidelium a presbytero Scholarum Piarum adornatae“**, Petrik⁶ uvádza anonymné **„Orationes Pii VI. P.**

¹ Journal historique et littéraire, (Luxembourg, red. de Feller), 1.oct.1784, stĺp. 187; 15.oct.1784, stĺp. 312.

<http://books.google.sk/books?id=7RxbAAAAQAAJ&printsec=frontcover&dq=editions:HARVARDHXIGME&lr=#v=onepage&q=&f=false>

² M. Lehmann, Das deutschsprachige katholische Schrifttum Altungarns und der Nachfolgestaaten 1700 – 1950, Mainz 1975, s. 175 uvádza sedem vydaní z r. 1784 – 1806.

³ Bibliografia územne slovacikálnych tlačí 18. stor., Martin 2009, záz. č. 7427, 7428 a 7429. – J. Mišianik: Bibliografia slovenského písomníctva do konca XIX. stor. Doplnky k Riznerovej Bibliografii. Bratislava, 1946, s. 164, záznam podľa zoznamu Tumlerovej produkcie v jeho nemeckom kalendári na rok 1793 (pravdepodobne Neu eingerichteter alter und neuer Krackauer Schreib-Kalender).

⁴ Zoznam kníh farských knižníc uložených v Diecéznej historickej knižnici biskupa Dr. Štefana Moysesa v Kláštore pod Znievom, s. 25, č. ČBA 1.

www.historickakniznica.sk/files/Bibliotheca.doc ;

www.historickakniznica.sk/files/Bibliotheca.pdf

⁵ Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár katalógusa:

<http://saman.fszek.hu/WebPac/CorvinaWeb?LANG=LAT&LOCA=0801B&TYPE=&action=find&button=Keres¤tpage=advancedsearchpage&index0=AUTH&index1=TITL&index2=SUBJ&pagesize=1000&textlogico=and&textlogic1=and&whichform=advancedsearchpage>

⁶ Petrik, G.: M. Könyvészet, III. köt., Bp. 1891, s. 101.

M. in usum Juventutis Scholasticae, et aliorum fidelium per Presbyterum Scholarum Piarum ex Slavonico in Latinum transpositae. Editio altera Schemnicii Typis F. I. Sulzer 1804 in 16. pag. 96.

Kto bol „presbyter scholarum piarum“, autor tohto kuriózneho prekladu? S veľkou pravdepodobnosťou to bol prievidský piarista Alojz Mlinkai/Mlynkay (*1741 Volkovce, †1810 Krupina). Horányi⁷ uvádza latinskými parafrázami štyri jeho tlačou vydané diela, Szinnyei⁸ odkazuje na jeho verše na oslavu Pálffyovcov v Magyar Hírmondó a k Horányiho údajom poznamenáva, že sa nedajú bibliograficky overiť. Na niekoľkých miestach ho spomína vo svojich dejinách prievidského piaristického kolégia maďarský autor I. Miskolczy.⁹ Slovenské biografické slovníky, bibliografie ani mne dostupné práce o prievidských piaristoch ho neuvádzajú.

Mlinkayova rodná obec Volkovce (okr. Zl. Moravce) sa aj v maďarských miestopisných slovníkoch od dávna uvádzala ako slovenská,¹⁰ priezvisko Mlynka je v tejto obci doteraz najfrekvencovanejšie.¹¹ Podobne ako viacerí iní v tom období, zrejme aj náš autor si priezvisko „vylepšil“ pridaním maďarskej koncovky prídomku *-i*, alebo starobylejšej „zemianskej“ *-y*. Zmena priezviska niekedy súvisela s povýšením do šľachtického stavu; takto nejako si postupne upravili svoje meno napr. aj predkovia Antona Bernoláka, pôvodne oravskí Brnuľovci/Brnoliakovci.¹² Stopu šľachtickej rodiny Mlinkay sa mi však nepodarilo nájsť. Nevedno, čo si o veci myslel samotný Alojz Mlynka/Mlinkay a či to pre neho vôbec bolo dôležité, o jeho slovacite by však vari najviac mohla svedčiť skutočnosť, že pri preklade pápežových výkladov modlitieb siahol po slovenskej a nie maďarskej alebo nemeckej predlohe.

Spomínaný autor slovenského prekladu výkladov modlitieb Pia VI., dubnický farár a chýrny kazateľ Ondrej Mésároš, v niektorých svojich tlačou vydaných slovenských kázňach¹³ oslavoval pamiatku sv. Jozefa Kalazanského, zakladateľa rehole piaristov – jednu z nich predniesol v nedeľu 18. augusta 1799 v prievidskom piaristickom kostole, takže Mlynka/Mlinkay ho mohol poznať aj osobne.

⁷ Horányi, A.: *Scriptores Piarum Scholarum ... Pars II.*, Budae 1809, s. 346-347.

<http://books.google.sk/books?id=-jE-AAAAYAAJ&pg=RA2-PA40&dq=hor%C3%A1nyi+scriptores+piarum+scholarum&cd=6#v=onepage&q=&f=false>

⁸ Szinnyei, J.: *Magyar írók élete és munkái*, IX. köt., Bp.1903, stĺp.56. Mlinkay Alajos.

<http://www.archive.org/stream/magyarrkletesmu00akadgoog#page/n5/mode/1up>

⁹ Miskolczy István, *A kegyes-tanítórendiek privigyei kollégiumának története*. Vác 1907.

¹⁰ Vályi András, *Magyar Országának leírása* (1796); Fényes Elek, *Magyarország Geographiai Szótára* (1851); ...

¹¹ Databáza priezvisk na Slovensku

<http://slovník.juls.savba.sk/?w=Volkovce&s=exact&c=Bc3f&d=priezviska&ie=utf-8&oe=utf-8>

¹² Horváth, P.: *Anton Bernolák* (1762-1813). Bratislava 1998, s. 41-48.

¹³ Rizner, L.V.: *Bibliografia písomníctva slovenského...* Diel 3. T. Sv. Martin 1932, s. 194-195.

Skúsme teraz k Mlynkovým/Mlinkayovým tlačeným dielam v Horányiho výpočte priradiť tituly z maďarskej¹⁴ a slovenskej¹⁵ bibliografie príslušného obdobia, ktoré im s najväčšou pravdepodobnosťou zodpovedajú.

Podľa Horányiho „... MLINKAI, Aloysius ...” Subsecivis a Scholastico labore horis plura laudabilis industriae publici iuris fecit monumenta:

- 1) Parentavit Manibus Comitibus Francisci Berényi rogatus ab amicis stilo lapidari, quod opusculum typis mandarunt Haeredes.
- 2) Poëmation de laudibus familiae Pálffianae editum in 4to,
- 3) Pii Pontificis M. huius nominis VI. *Pater noster* latine redditum precum typis edendum curavit in 8vo.
- 4) Constitutus linguae, et litteraturae Hungaricae Professor ad finem obtinendum compositos a se Hungarico-Latino Slavonicos Dialogos XXVII. additis e Sacra Scriptura sententiis ad integros Iuventutis mores conservandos idoneis, adagiis variis Vocabulariis, et idiotismis Hungaro propriis in 8. ...”

Prvému dielu by mohol zodpovedať v Bibliografii územných slovacík 18. storočia záznam č. 4345 (u Petrika na s. II/304) „**Ivsta Magnis Meritis : Ac Manibus Illvstrissimi Domini, Domini Francisci E Comitibus Berényi De Karants-Berény &c.c. Ab Amica Manu VIII. ID. Avgvsti MDCCLXXXV. Persoluta. – Tirnaviae : Litteris Regiae Vniuersitatis**“ [... ab Amica Manu... = pravdepodobne akrostich Alojza Mlynku];

druhému u Petrika III/22 „**Illustr. Dnum Franciscum e comitibus Pálffy, ab Erdőd fundatorem suum munificentissimum ad arcem Baimocziensem, eiusdemque nominis dominium venientem, pio hoc, et grato carmine salutarunt scholae piae Prividienses mense Aprili anno 1804. (4-r. 2 lev.) Tyrnaviae, charact. Venc. Jelinek**“;

treťiemu vyššie uvedený preklad „**Orationes Pii VI. P. M. in usum Iuventutis Scholasticae, et aliorum fidelium per Presbyterum Scholarum Piarum ex Slavonico in Latinum transpositae. Editio altera. Schemnicii Typis F. I. Sulzer 1804 in 16. pag. 96.**“ ; prvé vyd. „**Orationes in usum iuventutis scholasticae et aliorum fidelium / a presbytero Scholarum Piarum adornatae. – Pest : Trattner, 1799**“, (Petrik III/101 a katalógy cit. v pozn. 4 a 5);

štvrtému v Bibliografii územných slovacík 18. storočia záznam č.5766 (Petrik I/271) „**Magyar, Tót és Deák Beszélgetések / Mellyeket irt**

¹⁴ Petrik, G.: Magyar könyvészet. I.-VIII. Köt. - [Reedícia a doplnky]. - Bpest 1968 – 1991. – 11 zv.

<http://www.arcanum.hu/oszk/lpext.dll/?f=templates&fn=main-h.htm&2.0>

¹⁵ Klimeková, A. – Augustínová, E. – Ondroušková, J.: Bibliografia územne slovacikálnych tlačí 18. storočia. Martin 2009. 6 zv.

A' Privigyei Áhítatos Oskolákba Járó Ifiúságnak Kedvéért A' Magyar Nyelvnek, és Literatúrának Tanítója M. A. Áhítatos Iskoláknak Szerzetese. – Selmetzbányán : Zulzer Ferenz János betűivel, 1795. – 112 s.; 8°.

Posledné z uvedených diel obsahuje popri maďarských a latinských aj texty v silne slovakizovanej češtine a maďarsko-slovensko-latinský slovníček. Okrem prvého z uvedených anonymne vydaných titulov, kde by na autora mohol poukazovať iba akrostich, v ostatných sú odkazy na prostredie, v ktorom autor pôsobil:

- ab **Amica Manu** (1785);
- salutarunt **scholae piae Prividienses** (1804);
- per **Presbyterium Scholarum Piarum** ex Slavonico in Latinum transpositae (1799,1804);
- **A' Privigyei Áhítatos Oskolákba Járó Ifiúságnak Kedvéért A' Magyar Nyelvnek, és Literatúrának Tanítója M. A. Áhítatos Iskoláknak Szerzetese** (1795).

V „Maďarsko-slovensko-latinských rozhovoroch“, venovaných „mládeži prievidzských zbožných škôl“ je autor M. A. (kde M. A. sú zrejme začiatkové písmená mena Mlinkai Alajos)¹⁶ uvedený ako „učiteľ maďarskej reči a literatúry“ a „mních zbožných škôl“. István Miskolczi v spomínaných „Dejinách prievidzského piaristického kolégia“¹⁷ uvádza, že Alojz Mlinkay tu bol v rokoch 1780 – 88 a 1792 – 93 riaditeľom gymnázia a v rokoch 1788 – 93 a 1802 – 04 predstaveným kláštora. Teda popri názvoch diel, uvedených u Horányiho v latinských parafrázach,¹⁸ podporujú domnienku o Mlynkovom/Mlinkayovom autorstve aj vyššie uvedené údaje z titulných listov. Alojz Mlynka/Mlinkay asi nebol jediný autor, ktorého diela Horányi uvádzal takto vyumelkované. Nemožno vylúčiť, že časom sa nájdu aj pôvodcovia niektorých ďalších anonymných diel z tohto okruhu.

Ladislav Mikulík

¹⁶ Autor bol takto určený už v príspevku Jozefa Gindla a Oľgy Kuchtovej: Z minulosti kníhtlačiarstva v Banskej Štiavnici. – *In*: Kniha '88 : Zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry. – Martin 1988, s. 73, pozn. 15. – Príspevok pravdepodobne unikol pozornosti bibliografov alebo nepokladali určenie autorstva za presvedčivé.

¹⁷ L.c. 9., s. 123.

¹⁸ L.c. 7.

KTO SA BOJÍ ČÍSEL?

V Goetheho inštitúte v Londýne sa konal seminár Eurolis „Kto má strach z čísel? Manažment kvality v knižniciach“. Eurolis združuje knižnice viacerých európskych kultúrnych centier v Londýne: Cervantes, talianskeho kultúrneho centra, oddelenia portugalskej výchovno-vzdelávacej spolupráce, Goetheho inštitútu, francúzskeho inštitútu a predstaviteľov Čilip, asociácie britských knihovníkov. Cieľom tohto združenia je rozvíjať spoločné projekty, ktoré sa dajú jednoducho realizovať a ktoré účinne reagujú na potreby britských knihovníkov v perspektíve európskej kultúrnej otvorenosti. Každé dva roky sa organizuje seminár; posledný v poradí sa zaoberal hodnotením knižníc. Vo chvíli, keď každá knižnica musí bilancovať, zdôvodňovať svoju činnosť, na čo slúžia čísla? Treba sa ich báť? Ako si z nich vytvoríť pomocníka?

Veľká Británia

David Ruse, riaditeľ siete knižníc City of Westminster od roku 1993, sa mimoriadne angažoval pri zavádzaní noriem na zabezpečenie kvality knižníc a ich služieb. Načrtol krátku históriu situácie v Anglicku. Od roku 1964 majú miestne orgány za úlohu rozvíjať účinné služby, vykonávané im podriadenými organizáciami.

Knižničné štatistiky existujú v Anglicku od roku 1885. Hodnotí sa asi 100 kritérií a na základe takýchto štatistík sa v priebehu rokov vytvorila možnosť odhadnúť náklady a vypracovať porovnania. Je zvláštne, že práve v oblasti knižníc, omnoho viac ako pri ostatných dôležitejších verejných službách, sa rozvinula štatistická kultúra. V rokoch ekonomickej recesie, existencia týchto štatistík mala v konečnom dôsledku negatívny účinok. „Vypichli“ sa náklady knižníc, ktoré ako jedny z mála verejných služieb ich boli schopné stanoviť.

Ukázalo sa teda nevyhnutným prehodnotiť definované kritériá, aby čísla umožnili analyzovať tiež kvalitu služieb. V roku 1998 bol zavedený Annual Library Plan, ktorý mal umožniť posúdiť súvislosti, organizáciu a najmä plán rozvoja knižníc. Malo ísť nielen o posúdenie stavu knižnice, ale aj o jej dynamiku. Tento plán, ktorý museli schváliť mestské úrady aj ministerstvo kultúry, bol doplnený poznámkami a posudkami. Nakoľko nikto sa nechcel objaviť na konci hodnotenia, 94% magistrátov prijalo plán modernizácie svojej knižnice. Ak štatistík bolo v tej dobe čoraz viac, používané štandardy boli rovnaké ako v roku 1964. V roku 2001 bolo 19 štandardov predefinovaných, o niečo neskôr zredukovaných na desať a boli doplnené ukazovateľmi výkonnosti. Vláda zaviedla tiež „peer review“, to znamená inšpekciu knižníc inými knihovníkmi. Tento systém umožnil skutočné zlepšenie služieb a zohľadnenie spokojnosti používateľa. Na záver David Ruse podčiarkol dôležitosť kritérií pri porovnávaní, nech už budú národné kritériá existujúce inde, hocikaké.

Francúzsko

Francúzsky zástupca potom načrtol históriu hodnotenia univerzitných knižníc vo Francúzsku. Pred dvadsiatimi rokmi Francúzsko prešlo od centralizovaného systému k systému, ktorý dáva univerzitám väčšiu autonómiu. Výročné štatistiky univerzitných knižníc, zhromaždené Ministerstvom pre vysoké školstvo, sa teda prispôsobili a integrovali viacročné údaje alebo prvky hodnotiace kvalitu a nie len kvantitu. Rozpočet, pridelaný štátom univerzitným knižniciam, sa pomaly prispôobil logike projektov alebo plánom rozvoja.

Nemecko

Koordinátor siete nemeckých knižníc a člen združenia nemeckých knižníc, predstavil BIX, konzorcium knižníc, ktorého úlohou je zisťovať ich účinnosť, aby sa viac zviditeľnili a aby sa stali atraktívnejšími. Konzorcium je založené na systéme dobrovoľnosti. Cieľom je oboznámiť s prácou v knižnici ľudí, pohybujúcich sa mimo tejto oblasti. Ide napríklad o styk s tlačou alebo o poskytnutie argumentov na to, aby sa s prácou knihovníkov mohli lepšie oboznámiť príslušné orgány, nakoľko veľká časť tejto práce je neviditeľná. Toto konzorcium je prostredníctvom svojej webovej stránky pomocníkom pri analýze, podpore a obhajobe knihovníkov. Snaží sa objasniť, prečo si kvalita vyžaduje určité náklady a poskytuje nemeckým knihovníkom argumenty na zdôvodnenie ich rozpočtu.

Taliansko

Myšlienka hodnotiť knižnice v Taliansku jednotným spôsobom vznikla len nedávno. Od sedemdesiatych rokov minulého storočia decentralizácia poskytla knižniciam veľa autonómie, čím sa vytvorila rôznorodá situácia. Niektoré knižnice prijali kvalitatívne normy, ako Univerzitná knižnica v Bologni alebo oblasť Emiglia Romagna. V osemdesiatych rokoch sa vo viacerých dielach objavili úvahy o kvalite služieb a o manažmente. V roku 2000 talianska administratíva prijala kontrolný systém na hodnotenie spokojnosti verejnosti. Bola prijatá norma ISO 9001. Prvou knižnicou, ktorá obdržala certifikáciu, bola Národná knižnica vo Florencii. Postupne sa knižnice, ktorým bola udelená norma kvality ISO 9001, združili do konzorcia /BIC/. Táto normalizácia mala pozitívny účinok na rozvoj kvality talianskych knižníc. Vniesla tam „čerstvý závan“, v ktorom sa prioritou stalo zlepšenie verejných služieb.

Portugalsko

V Portugalsku štát, v rámci politiky rozvoja čítania, rozvinul široký program modernizácie verejných knižníc, v to rátajúc i školské knižnice. Dôraz sa kládol na služby pre verejnosť a zvlášť na umiestnenie knižnice. Originálne architektonické projekty poskytli lepší obraz o knižniciach v celej krajine. Paralelne, národný program podpory čítania prispel k rozvoju

informačného portálu. Hlavnou myšlienkou bolo pomôcť knižniciam vy-
stúpiť z vlastnej izolácie, aby sa dalo pracovať v sieťovom prepojení a záro-
veň spolupracovať s kompetentnými orgánmi. Významná práca bola vyko-
naná spolu s grafikmi na úprave webovej stránky a na zmene obrazu sveta
knižníc.

Španielsko

V Španielsku, prvá národná štúdia zaoberajúca sa kvalitou univer-
zitných knižníc, pochádza z roku 1995. Bolonský proces /1999/ toto hnutie
ešte urýchlil. Univerzity prijali štandardy definované Európskou úniou.
Univerzity môžu, ale nemusia zahrnúť knižnicu do svojho kvalitatívneho
hodnotenia. V Španielsku knižnice boli tiež prvé, ktoré poskytli štatistiky
a zaradili do nich manažment kvality. Toto hnutie sa samozrejme snažilo
reagovať na očakávania čitateľov, ale umožnilo rozvinúť aj plán prípravy
knihovníkov a nájsť novú motiváciu pre personál.

V tejto európskej panoráme sa ukázalo, že všetky knižnice spracú-
vajú štatistiky, aby odmerali účinnosť svojej činnosti a aby to aj dokázali.
Objavenie sa noriem alebo národných indikátorov často umožnilo moder-
nizáciu. Vo viacerých krajinách boli knižnice prvými z verejných služieb,
ktoré boli schopné predstaviť presné štatistiky a dbať pritom na kvalitu.
Vzhľadom na hodnotenie kultúrnej aktivity, všetci zúčastnení trvali na
limitoch noriem. Nakoľko najdôležitejšia je verejnosť, knižnice musia nájsť
kritériá, ktoré umožnia hodnotiť zároveň účinnosť svojho zamerania, ale
tiež spokojnosť čitateľa, ktorý, podľa zainteresovaných, sa nazýva aj použi-
vateľ alebo klient...

BUXTORF, Anne-Élisabeth. Qui a peur de chiffres? La gestion de la qualité
dans les bibliothèques. Bulletin des bibliothèques de France, 2008, č. 5, s. 88 –
89.

Preložené z francúzštiny
/upravené a krátené/

STOROČNÉ JUBILEUM IMRICHA KOTVANA

Vo februári 2010 uplynulo 100 rokov od narodenia literárneho historika, historika knižnej kultúry a inkunábulistu Imricha Kotvana. Knihovnícka pospolitosť si toto výročie pripomína aj ako výročie knihovníka, bibliografa a dlhoročného pracovníka Univerzitetnej knižnice v Bratislave.

PhDr. Imrich Kotvan, CSc. bol pracovníkom Univerzitetnej knižnice plných 32 rokov. Tu, v rámci svojich pracovných úloh, v nadväznosti na ne alebo ako ich viac-menej voľné pokračovanie, vytvoril prevažnú väčšinu svojho diela.

Pripomeňme si krátko jeho curriculum vitae. Narodil sa 10. februára 1910 v Trnenci pri Holíči. Po maturite na gymnáziu v Skalici sa rozhodol pre štúdium slovenčiny a francúzštiny na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského (1929 – 1934). Ako jej absolvent stal sa profesorom na Štátnom reálnom gymnáziu Jána Hollého v Trnave. Na jeseň roku 1938 bol povolaný na Ministerstvo školstva a národnej osvety v Bratislave, kde pôsobil v pedagogickom oddelení ako hlavný komisár a odborný radca až do roku 1945. Následne prešiel na novozriadené Povereníctvo SNR pre školstvo a osvetu, do oddelenia reformy vysokoškolského štúdia. V rámci personálnych – kádrových a iných zmien musel roku 1950 povereníctvo opustiť a bol dislokovaný do Knižnice Slovenskej univerzity – dnešnej Univerzitetnej knižnice v Bratislave. V službách Univerzitetnej knižnice pôsobil od 1. septembra 1950 až do odchodu na zaslúžený odpočinok 31. decembra 1982.

PhDr. Imrich Kotvan, CSc., zomrel v Bratislave 21. marca 1984, pochovaný je v rodnom Trnenci.

Viac ako tri desaťročia jeho pôsobenia v Univerzitetnej knižnici vyplnila bohatá a mnohostranná činnosť. V prvých rokoch tu pracoval ako katalogizátor zahraničnej literatúry – využili sa jeho znalosti cudzích jazykov. V roku 1953 prešiel na novozriadené špecializované pracovisko pre prácu s rukopismi, starými a vzácnymi tlačami. Toto pracovisko – oficiálne nazvané najprv ako referát, neskôr ako úsek rukopisov starých a vzácných tlačí a známe pod názvom kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí, I. Kotvan budoval a viedol až do svojho odchodu z knižnice. Vybudovanie a činnosť pracoviska boli natoľko späté s jeho osobou, že v knihovníckych a akademických kruhoch sa preň zaužívalo pomenovanie Kotvaneum.

Poslaním novozriadeného pracoviska bolo vybudovať špecializované fondy rukopisov, starých a vzácných tlačí a rozvinúť prácu s nimi. V prvom pláne išlo o to, sústrediť tieto dokumenty, ktoré boli roztrúsené vo fondoch. Ďalej išlo o odborné spracovanie dokumentov, vytvorenie a publikovanie ich katalógov a zabezpečenie ich ochrany, adekvátne k ich

charakteru a významu. I. Kotvan začal tlačami 15. storočia – prvotlačami či inkunábulami. Ich sústredenie a spracovanie uprednostnil so zreteľom na analogické trendy v zahraničí a na potrebu zabezpečiť podklady pre svetový súborný katalóg prvotlačí. Už roku 1955 vyšiel prvý dvojzväzkový súpis pod názvom *Katalóg prvotlačí Univerzitetnej knižnice v Bratislave*. V nasledujúcich rokoch pristúpil I. Kotvan k odbornému spracovaniu prvotlačí – inkunábul a roku 1960 tak vyšlo nové, rozšírené a doplnené vydanie katalógu pod názvom *Inkunábuly Univerzitetnej knižnice v Bratislave*.

Súbežne so spracúvaním inkunábul začal od roku 1957 budovať a spracúvať fond európskych rukopisov. Prácu na tejto úlohe zavŕšil roku 1970 publikovaním katalógu *Rukopisy Univerzitetnej knižnice v Bratislave*. Od začiatku 60. rokov začal aj s prieskumom tlačí 16. storočia vo fondoch knižnice. Vzhľadom na ich pomerne veľký počet zameral sa najprv na zhromaždenie a spracovanie slovanských tlačí. Ich katalóg s názvom *Slaviká XVI. storočia Univerzitetnej knižnice v Bratislave*, vydala knižnica roku 1981. Pri spracúvaní rukopisov a starých tlačí I. Kotvan nezostával iba na úrovni špeciálnej katalogizácie. K ich spracúvaniu pristupoval z pozícií knihovedného výskumu a širších aspektov výskumu dejín knižnej kultúry. Ich publikované katalógy s množstvom údajov v katalogizačno-bibliografických záznamoch, s početnými registrami a rozsiahlymi úvodnými štúdiami, spĺňajú náročné kritériá vedeckých bibliografií.

Náležitú pozornosť venoval ochrane rukopisov a starých tlačí. Ich konzervovanie a reštaurovanie sa zabezpečovalo sčasti v reštaurátorskom laboratóriu knižnice, ktoré bolo zriadené začiatkom 60. rokov, sčasti externe. Takto sa zreštauroval celý fond inkunábul, postupne sa reštaurovali rukopisy a ďalšie staré tlače. Spolu s nimi sústredil I. Kotvan v kabinete rukopisov, starých a vzácných tlačí aj ďalšie vzácne zbierky a diela: zbierku elzevírskych tlačí, zbierku komeňán, pôvodné vydania diel staršej slovenskej literatúry.

Pri prieskume fondov Univerzitetnej knižnice sa zameral aj na slovenské písomníctvo obdobia osvietenstva a národného obrodzenia. Na tomto základe už v polovici 50. rokov spracoval čiastkové katalógy *Štúrovské tlače Univerzitetnej knižnice v Bratislave* (1956) a *Bernolákovské tlače Univerzitetnej knižnice v Bratislave* (1957).

Súčasťou úloh I. Kotvana na úseku rukopisov, starých a vzácných tlačí bola poradenská, informačná a propagačná činnosť. Odbornými poradeniami a informáciami poskytoval pomoc knižniciam, vedeckým inštitúciám, bádateľom a ďalším záujemcom doma i v zahraničí. Spolupracoval s vydavateľstvami pri realizácii edičných činov, rozličnými formami participoval na príprave výstav. Sám pripravil veľké výstavy *Štúrovské tlače Univerzitetnej knižnice* (1956) a *Rukopisy a tlače 16. storočia* (1976). Spolupracoval na tvorbe dokumentárneho televízneho filmu *Ars librorum* (1982).

Rámec svojich inštitucionálnych úloh I. Kotvan významne rozšíril hneď v prvých rokoch práce v referáte rukopisov, starých a vzácných tlačí a to v zameraní na tlače 15. storočia – inkunábuly. V nadväznosti na prieskum a spracúvanie inkunábul Univerzitetnej knižnice, začal s ich prieskumom a spracúvaním v ďalších bratislavských knižniciach. Už v polovici 50-ych rokov predložil zámer rozšíriť výskum inkunábul na celé Slovensko. Roku 1957 vykonal rozsiahly dotazníkový prieskum, ktorý mal za cieľ zmapovať výskyt inkunábul na Slovensku (zistilo sa spolu 1373 exemplárov týchto tlačí). O prieskume a jeho výsledkoch informoval Komisiu pre svetový súborný katalóg inkunábul (Gesamtkatalog der Wiegendrucke – GW), s ktorou sa začala systematická spolupráca. Výsledky prieskumu a zámery pre ďalšie obdobie načrtol v štúdiu *Výskum inkunábulí na Slovensku* (1958).

Na pôde Univerzitetnej knižnice a jej kabinetu rukopisov, starých a vzácných tlačí sa tak sformoval výskumný program celoslovenského rozsahu a významu – národný program výskumu a spracovania inkunábul. Knižnica a jej pracovisko prevzali úlohu zhromažďovať a poskytovať údaje za celé Slovensko pre Gesamtkatalog. Rozsiahly, veľkolepý výskumný program, na akom v zahraničí pracovali a pracujú tímy odborníkov, realizoval I. Kotvan sám. Jeho výsledky reprezentuje 12 čiastkových katalógov, ich kumulácia – súborný katalóg *Inkunábuly na Slovensku* (1979), bibliografia *Inkunábuly so slovenskými vzťahmi* (1974) a početné štúdie a články. V ďalšej etape sa I. Kotvan zameril na výskum inkunábul, ktoré sa zo Slovenska dostali do zahraničia; pripravoval publikáciu *Inkunábuly zo slovenských knižníc v zahraničných inštitúciách*, ktorú však už nedokončil (dokončila ju jeho dcéra, PhDr. Eva Frimmová, CSc., dielo vyšlo roku 1996). I. Kotvana právom pokladáme za zakladateľa inkunábulistiky na Slovensku.

Keď začínal pracovať s inkunábulami, vstupoval do oblasti, ktorá bola preňho nová. Postupom času sa vypracoval na popredného odborníka – inkunábulistu, no aj odborníka v širšej oblasti práce s rukopismi a starými tlačami, známeho a váženého doma i v zahraničí. Svedčí o tom okrem iného jeho pozvanie k spolupráci na tvorbe svetového súborného katalógu inkunábul – Gesamtkatalog der Wiegendrucke. Počas polročného pobytu v redakcii Gesamtkatalogu v Nemeckej štátnej knižnici v Berlíne v roku 1963 pracoval na príprave jeho 8. zväzku.

Výsledky svojich výskumov, získané poznatky a skúsenosti I. Kotvan spracúval a prezentoval v publikovaných štúdiách, článkoch, v konferenčných materiáloch a prednáškach na domácich, zahraničných a medzinárodných vedeckých a odborných podujatiach. Za všetky spomenieme aspoň dve takéto podujatia: 44. kongres Medzinárodnej federácie knižovníckych asociácií a inštitúcií – IFLA, ktorý sa konal roku 1978 na Slovensku – na Štrbskom Plese (I. Kotvan tu predložil súhrnný materiál o výskume a spracovaní inkunábul na Slovensku) a medzinárodné kolok-

vium v Belgicku o sídlach tlačiarňí a papierní v Európe v 14. – 16. storočí (1973). Na tomto kolokviu predložil a argumentmi doložil hypotézu, že medzi krajiny, kde sa tlačili inkunábuly, sa zaraďuje aj Slovensko – Bratislava. (Táto hypotéza je v súčasnosti už potvrdeným faktom).

Popri svojich vedeckých prezentáciách zúčastňoval sa I. Kotvan na riešení problematiky práce s rukopismi a starými tlačami, resp. problematiky výskumu dejín knižnej kultúry prácou v odborných orgánoch: bol členom vedeckej rady bibliografického odboru Matice slovenskej, vedeckej rady odboru knižničných fondov Matice slovenskej, na pôde celoštátnej Ústrednej knižničnej rady vykonával (v 60. rokoch) funkciu podpredsedu sekcie rukopisov.

Svoje bohaté poznatky a skúsenosti zúročil aj v pedagogickej práci. Bol školiteľom diplomantov z Katedry knihovníctva a vedeckých informácií Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Keď sa na tejto katedre tvorila špecializácia práca s historickými knižničnými fondmi, prednášal tam (v rokoch 1973 – 1975) inkunábulistiku.

No nielen inkunábulistika a oblasť práce s rukopismi a starými tlačami dáva dielu I. Kotvana širšie celoslovenské rozmery. Tieto rozmery významne spoluvytvára ďalšia z nosných línií v jeho diele – výskum, prezentácia a popularizácia bernolákovského hnutia a jeho predstaviteľov. Touto problematikou sa začal zaoberať už v čase univerzitných štúdií, kedy sa jeho záujem sústreďoval na osobnosť Juraja Fándlyho. Výsledky svojich výskumov publikoval vo viacerých štúdiách a článkoch a syntetizoval v monografii *Juraj Fándly* (1946). Paralelne zhromažďoval materiál a publikoval práce o ďalších osobnostiach bernolákovského hnutia. Zhrnul ich v publikáciách *Bernolákovci* (1948) a *Ján Hollý* (1949).

Po spracovaní série biografii pristúpil I. Kotvan k spracovaniu *Bibliografie bernolákovcov* (1957). Do bibliografie zaradil 105 literárne činných osobností, ktoré predstavil krátkym biografickým medailónom, súpisom ich prác a súpisom literatúry o nich. V osobitnej kapitole uviedol súpis anonymných tlačí v bernolákovčine. V nasledujúcom období sa venoval polemickým spisom, zameraným proti bernolákovskej spisovnej slovenčine, ktoré sa objavili po jej kodifikácii. Zhromaždil tieto spisy a pripravil na uverejnenie; vyšli pod názvom *Bernolákovské polemiky* (1966). Na uverejnenie pripravil aj niektoré ďalšie diela bernolákovských autorov. Osobitnú pozornosť venoval osobnosti a dielu Jozefa Ignáca Bajzu, a to už od začiatku svojich bernolákovských výskumov. V období 60. až 70. rokov sa tieto „bajzovské“ výskumy zintenzívnili a ich výsledky I. Kotvan súhrnne predstavil v monografii *Literárne dielo Jozefa Ignáca Bajzu* (1975). Završením jeho aktivít bolo predloženie návrhu na odhalenie pamätnej tabule J. I. Bajzu na bratislavskom Dóme sv. Martina (1980).

Imrich Kotvan významne prispel k rozšíreniu a obohateniu poznatkovej bázy o bernolákovskom hnutí a jeho predstaviteľoch. Ako prejav

uznania úcty voči jeho práci na tomto poli udelila mu Bernoláková spoločnosť čestné členstvo in memoriam (2000).

Svojou výskumnou i ďalšou vedeckou a odbornou činnosťou I. Kotvan významne reprezentoval svoju domovskú inštitúciu – Univerzitnú knižnicu v Bratislave a prispieval k budovaniu a zvyšovaniu jej prestíže. Z kabinetu rukopisov, starých a vzácnych tlačí vybudoval pracovisko, ktoré svojím charakterom a významom výrazne presiahlo inštitucionálny rámec, stalo sa nositeľom celonárodných a celoštátnych projektov a programov (okrem výskumu inkunábul to bol napr. aj projekt Knihopis českých a slovenských tlačí od najstarších čias až do konca 18. storočia) a vstupovalo do širšej, medzinárodnej spolupráce. Stojí za zmienku, že I. Kotvan bol prvým a po istý čas jediným pracovníkom knižnice, ktorý dosiahol vedeckú hodnosť kandidáta vied (CSc.). Získal ju roku 1968 na základe obhajoby súboru prác *Inkunábulistika* Bernolákovci*.

Do činnosti knižnice sa ochotne zapájal aj mimo rámca svojich hlavných úloh. Pracoval v jej odborných orgánoch: ako predseda komisie pre kodifikáciu mien slovacikálnych autorov vo fondoch Univerzitnej knižnice (súviselo to s ústavnou výskumnou úlohou, ktorá mala poskytnúť podklady a návrhy pre Slovenský biografický slovník), ako člen internej oponentskej rady (pre výskumné úlohy riešené v knižnici), ako člen edičnej rady. Svojimi knižnými prácami prispieval k obohateniu vydavateľskej činnosti knižnice; okrem katalógov jej fondov to boli aj katalógy inkunábul niektorých ďalších knižníc, súbor pohľadníc k Medzinárodnému roku knihy. Na edičnej činnosti knižnice sa podieľal ako lektor a redaktor jej publikácií, sám do týchto publikácií autorsky prispieval. Do periodických zborníkov o knižnici spracúval súpisy publikačnej činnosti pracovníkov. Vo svojej ďalšej publikačnej činnosti venoval priestor propagácii knižnice a jej aktivít, predstavovaniu jej pracovníkov a i.; pokladal to za samozrejmu súčasť svojich povinností a úloh.

Počas svojho vyše tridsaťročného pôsobenia v knižnici vykonal PhDr. Imrich Kotvan, CSc. pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave veľa záslužnej práce. Medzi pracovníkmi knižnice sa tešil úcte ako uznávaný odborník a zároveň ho mali radi ako milého kolegu a dobrého človeka.

Jeho pamiatku si pracovníci Univerzitnej knižnice i širšia knihovnícka obec a ďalšia odborná verejnosť pripomínajú najmä pri príležitosti okrúhlych výročí jeho narodenia a úmrtia.

Tak už v roku nedožitých 80. narodenín I. Kotvana (1990) to boli hneď dva významné činy: vydanie jeho personálnej bibliografie (spracovala PhDr. Eva Frimmová, CSc., vydala dnešná Záhorská knižnica v Senici)¹ a spoločný seminár Univerzitnej knižnice v Bratislave a Slovenskej literárnovednej spoločnosti². Na 10. výročie úmrtia I. Kotvana (1994) sa v jeho rodisku Trnovec konalo spomienkové stretnutie spojené s odhalením jeho pamätnej tabule³. Na 90. výročie jeho narodenia (2000) prebiehal v Záhorskom múzeu v Skalici celoslovenský seminár o jeho živote a diele⁴.

Tohtoročné 100. výročie narodenia I. Kotvana bude pripomínať spomienková slávnosť v Trnovci a jubilejný zborník, ktorý vydá Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave. V zborníku bude uverejnený výber z prác (štúdií) I. Kotvana a z prác o ňom. V tomto roku bola tiež v rámci materiálov zo seminára Anton Bernolák a bernolákovci – prví kodifikátori spisovnej slovenčiny (2007), publikovaná štúdia o bernolákovských aktivitách I. Kotvana⁵.

Spomienková slávnosť venovaná I. Kotvanovi v jeho rodisku Trnovci sa uskutočnila 14. mája 2010. Usporiadali ju spoločne Obecný úrad v Trnovci, Slovenská národná knižnica-Národný bibliografický ústav, Historický ústav SAV a Slovenská historická spoločnosť pri SAV a zúčastnili sa na nej členovia a príslušníci týchto ustanovizní a ďalšia odborná verejnosť. Veľmi výrazným a uznanie zasluhujúcim spôsobom sa na nej podieľala obec Trnovec – organizačne, obsahovo a účasťou svojich obyvateľov, ktorí takto prejavili úctu a vrelý vzťah k svojmu významnému rodákovi.

Slávnostný program sa začal zádušnou omšou v miestnom rímskokatolíckom kostole, pokračoval na cintoríne pri hrobe I. Kotvana a vyvrcholil spomienkovým seminárom v kultúrnom dome. Seminár otvoril slávnostným príhovorom starosta Trnovca, menovec jubilanta, MVDr. Jozef Kotvan, ktorý ho spolu s PhDr. Evou Frimmovou, CSc. aj moderoval. Obsahová náplň seminára bola bohatá a pestrá. Dielo I. Kotvana súhrnne zhodnotil úvodný príspevok riaditeľa Národného bibliografického ústavu SNK Miloša Kovačku s názvom Výnimočný bádateľ dejín knižnej kultúry na Slovensku. Nasledoval biografický Medailón o Imrichovi Kotvanovi (Kamila Fircáková) a príspevky, ktoré predstavili jednotlivé aspekty jeho diela a pripomenuli jeho osobnosť (Augustín Maťovčík: Bernolákovci v diele Imricha Kotvana; Elena Krasnovská: Storočnica vedca, bibliografa, historika, experta v inkunábulistike Imricha Kotvana; Eva Frimmová: Inkunábuly a inkunábulistika na Slovensku; Klára Komorová: Spolupráca Imricha Kotvana so Slovenskou národnou knižnicou v Martine; Klára Mészárosová: Kabinet v Univerzitnej knižnici žije; Viliam Čičaj: Moje stretnutia s dr. Kotvanom). Z obyvateľov Trnovca do programu prispeli manželia Dušan a Irena Kubovci a Rozália Kollárová; D. Kuba svojimi veršami o I. Kotvanovi, I. Kubová a R. Kollárová ich prednesom. Verše vydal Obecný úrad Trnovec v útlej knižočke s názvom *Pieseň o významnom rodákovi*.⁶

Spomienková slávnosť v Trnovci bola dôstojným pripomenutím storočnice PhDr. Imricha Kotvana, CSc. Nemenej dôstojným a významným činom je príprava a vydanie spomínaného jubilejného zborníka.

¹ FRIMMOVÁ, Eva. *Bibliografia Imricha Kotvana : pri príležitosti nedožitých 80. narodenín*. Senica : Okresná knižnica, 1990. 101 s.

² Personálie. In *Bibliografický zborník 1991*. Martin : Matica slovenská, 1993, s. [165]-185.

³ SABOV, Peter. Pietny akt spomienky na dr. Imricha Kotvana v Trnovci. In *Knižnice a informácie*, 1994, roč. 26, č. 7, s. 319.

- 4 Kronika : Imrich Kotvan. In *Kniha 2001-2002 : zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin : Slovenská národná knižnica, 2002, s. [519]-557.
- 5 FIRČÁKOVÁ, Kamila. Imrich Kotvan a výskum bernolákovcov. In *Zborník Matice slovenskej : jazykoveda. Ročník 1. 2010*. Martin : Matica slovenská, 2010, s. 94-102.
- 6 KUBA, Dušan. *Pieseň o významnom rodákovi*. Trnovec : Obecný úrad Trnovec pri príležitosti 100. výročia narodenia PhDr. Imricha Kotvana, CSc., 2010. 16 s.

Mgr. Kamila Fircáková

Foto: archív UKB

PODUJATIA USKUTOČNENÉ V UNIVERZITNEJ KNIŽNICI V BRATISLAVE v 1. polroku 2010

J A N U Á R

14. 1. 2010

VINCENZO BELLINI: NORMA

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND
Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Klub priateľov opery
Slovenského národného divadla, člen Medzinárodnej asociácie operných
klubov FEDORA

21. 1. 2010

SALÓN U LISZTA

Umelec bez koníčka

Tridsiata tretia časť programového cyklu
Juraj Kukura, herec, riaditeľ Divadla Aréna
Anton Srholec, katolícky kňaz, spisovateľ, charitatívny pracovník
Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista
Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne
centrum, Umelecká agentúra ABA

27. 1. 2010

MEDZINÁRODNÝ DEŇ SPOMIENKY NA OBETE HOLOKAUSTU

Prednášala a besedovala Monika Vrzgulová
Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné doku-
mentačné stredisko UNESCO

28. 1. 2010

ATENTÁT NA NEŽNÚ REVOLÚCIU

Prezentácia knihy Vladimíra Ondruša
Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

F E B R U Á R

15. 2. 2010

DIGITALIZÁCIA – SPRÁVA DIGITÁLNEHO OBSAHU

Odborný pracovný seminár pre pracovníkov rezortu Ministerstva kultúry
Slovenskej republiky, Ministerstva školstva Slovenskej republiky a pre štu-
dentov
Usporiadatelia: Slovenská chemická knižnica, Slovenská národná knižnica
Martin, Univerzitná knižnica v Bratislave

16. 2. – 8. 3. 2010

FOTO ROKA 2009

Cena Nadácie VÚB pre mladých fotografov

Výstava fotografií zo súťaže

Usporiadatelia: Nadácia VÚB, Univerzitná knižnica v Bratislave

19. 2. 2010

ŽIVOT DETÍ V GHANE OČAMI SLOVENSKEHO DOBROVOĽNÍKA

Prednáška Martina Alexyho spojená s premietaním foto videodokumentov, pri príležitosti Svetového dňa sociálnej spravodlivosti, vyhláseného OSN

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné dokumentačné stredisko UNESCO, Klub UNESCO – Nadácia pre pomoc a priateľstvo

25. 2., 19.00 h

SALÓN U LISZTA

Spomínanie

Tridsiata štvrtá časť programového cyklu, venovaná básnikovi Milanovi Rúfusovi pri príležitosti 1. výročia úmrtia

Magdaléna Rúfusová, manželka Milana Rúfusa, Pavel Baráni, starosta obce Závažná Poruba, Soňa Barániová, správkyňa Domu Milana Rúfusa, Eva Jenčíková, literárna vedkyňa, Dušan Migaľa, šéfredaktor Porubských novín

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

M A R E C

8. 3. 2010

ŽENA V MUŽSKOM SVETE

Netradičná prednáška lekárky Ester Točíkovej o špecifikách dnešného sveta z pohľadu ženy

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO

9. 3. 2010

O KULTÚRNEJ A ETNICKEJ ROZMANITOSTI

Cyklus filmových dokumentov pre študentov FF UK

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO, Filozofická fakulta Univerzity Komenského – Katedra etnológie

10. 3. – 26. 3. 2010

RUKOPISNÉ PAMIATKY ČESKÝCH KNIŽNÍC

Výstava rukopisných pamiatok zo špecializovaných oddelení českých knižníc

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Veľvyslanectvo Českej republiky v Slovenskej republike. Podujatie bolo súčasťou Týždňa slovenských knižníc

11. 3. 2010

**MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE A ICH SPOLUPRÁCA
V OBLASTI MEDZINÁRODNEJ BEZPEČNOSTI**

Informačno-vzdelávacie podujatie pre študentov

František Škvrnda, Ekonomická univerzita Bratislava

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO

11. 3. 2010

GIACOMO MEYERBEER: HUGENOTI

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla, člen Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

15. 3. 2010

ONLINE COMPUTER LIBRARY CENTER UPDATE SEMINAR

Celoslovenský seminár pre knihovníkov

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

16. 3. a 17. 3. 2010

LADISLAV MEDNYÁNSZKY

Ukážky z DVD materiálov o významnom predstaviteľovi stredoeurópskeho maliarstva poslednej tretiny 19. a začiatku 20. storočia

Podujatie pre študentov stredných škôl

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – oddelenie multimediálnych dokumentov, Súkromná stredná umelecká škola animovanej tvorby Bratislava

18. 3. 2010

ČÍTANIE Z DIELA IVA SCHNEIDERA

Autorské čítanie

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Rakúska knižnica, Veľvyslanectvo Rakúskej republiky v Slovenskej republike, Rakúske kultúrne fórum v Bratislave

18. 3. 2010

SALÓN U LISZTA

Dlhé noci Krátkeho filmu

Tridsiata piata časť programového cyklu

Rudolf Ferko, kameraman, režisér; Peter Dubecký, generálny riaditeľ

Slovenského filmového ústavu; Rudolf Urc, dramaturg, režisér

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

22. 3. – 28. 3. 2010

TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC

11. ročník tradičného celoslovenského podujatia

22. 3. 2010

TVORIVÉ PÍSANIE POÉZIE

Workshop pri príležitosti Svetového dňa poézie

Účinkoval: Daniel Hevier, básnik, textár, vydavateľ

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO

Podujatie bolo súčasťou Týždňa slovenských knižníc.

23. 3. 2010

CESTA KU KVALITE ŽIVOTA

Prednášala Gabriela Škorvánkova

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

Podujatie bolo súčasťou Týždňa slovenských knižníc.

23. 3. 2010

UČILI SME SA LÁSKU

Prekladateľský seminár Milana Richtera o preklade zbierky Emily Dickensonovej

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

Podujatie bolo súčasťou Týždňa slovenských knižníc.

23. 3. 2010

O KULTÚRNEJ A ETNICKEJ ROZMANITOSTI

Cyklus filmových dokumentov pre študentov FF UK

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica

NATO, Filozofická fakulta Univerzity Komenského – Katedra etnológie

24. 3. 2010

BIBLIOGRAFIA EMBLEMATOVÝCH KNÍH

Prezentácia titulov Univerzitnej knižnice v Bratislave

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – kabinet rukopisov, starých a vzácných tlačí

Podujatie bolo súčasťou Týždňa slovenských knižníc.

25. 3. 2010

KAM SOM LEN TIE NOVINY ...

Články zo slovenských novín v databáze UKB

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

29. 3. – 16. 4. 2010

NA STRANE VÍŤAZOV, NA STRANE MIERU

Výstava fotografií o boji slovenských vojakov počas druhej svetovej vojny a v rámci operácie International Security Assistance Force v súčasnosti

Usporiadatelia: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Vojenský historický ústav, Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO

30. 3. 2010

VIOLONČELOVÝ RECITÁL

Andrej Gál – violončelo

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – hudobný kabinet, Občianske združenie Quasars

31. 3. 2010

**MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE A ICH SPOLUPRÁCA
V OBLASTI MEDZINÁRODNEJ BEZPEČNOSTI**

Informačno-vzdelávacie podujatie pre študentov

František Škvrnda, Ekonomická univerzita Bratislava

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Depozitná knižnica NATO

A P R Í L

7. 4. 2010

DOKTORANDSKÝ RECITÁL

Jana Tomanová – klarinet

Zuzana Biščáková, Xénia Ljubimová – klavír

Andrej Gál – violončelo, Jana Pastorková - soprán

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – hudobný kabinet

Akadémia umení Banská Bystrica – Fakulta múzických umení

9. 4. 2010

STRETNUTIE S KULTÚROU A TRADÍCIAMI TIBETU

Tulku Lama Lobsang

Budhistický majster Lama, učiteľ, lekár tradičnej čínskej medicíny, rozprával o histórii, tradíciách a kultúre svojej vlasti a možnostiach vzájomného obohacovania sa našich kultúr.

Pri príležitosti Medzinárodného roka zblížovania kultúr.

Usporiadatelia: OZ Klub Maitrí, Štátny pedagogický ústav, Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO

Podujatie bolo pre prihlásených študentov stredných škôl

13. 4. 2010

O KULTÚRNEJ A ETNICKEJ ROZMANITOSTI

Cyklus filmových dokumentov pre študentov FF UK

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Filozofická fakulta Univerzity Komenského

14. 4. 2010

KLASICKÁ HOMEOPATIA A ZDRAVIE

Prednáška Viery Golskej pri príležitosti Svetového dňa zdravia

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO

14. 4. 2010

Premiérová časť programového projektu **NOMEN OMEN** – dotyky s osobnosťami

Titulky k jarnej láske

Poetický večer pri príležitosti 75-ych narodenín básnika Jána Buzássyho

Účinkovali: Žarkoslava Poláková, Dagmar Šelepáková, Peter Zemaník, Roman Féder, František Kovár, Daniel Hevier, Igor Hochel, Dušan Dušek, Ľubomír Feldek, Erik Ondrejčka

Hudba: Sisa Michalidesová, Peter Preložník

Scenár a réžia: Ivan Kováč

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

20. 4. 2010

O KULTÚRNEJ A ETNICKEJ ROZMANITOSTI

Cyklus filmových dokumentov pre študentov FF UK

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Filozofická fakulta Univerzity Komenského

21. 4. 2010

AUSTRALIAN EduSUMMIT 2010

Veľtrh pracovných a študijných pobytov, prezentácia austrálskych škôl

Prednášali: Patrick Kolář a Michal Šesták

Usporiadateľ: Australia Online, s.r.o.

22. 4. 2010

FLAUTOVÝ RECITÁL

Jana Mikulčíková – flauta

Karin Remencová – klavírny sprievod; Dagmar Zsapková – pedagogické vedenie

Usporiadateľ: Vysoká škola múzických umení – Hudobná a tanečná fakulta

22. 4. 2010

SALÓN U LISZTA

Rytieri športu

Tridsiata šiesta časť programového cyklu

Bohuš Golian, bývalý volejbalový reprezentant; tréner, vysokoškolský

pedagóg; Ján Grexa, historik športu, vysokoškolský pedagóg; Ján Starší,

bývalý hokejový reprezentant, tréner, vysokoškolský pedagóg; Jozef

Vengloš, bývalý futbalový reprezentant, tréner, vysokoškolský pedagóg;

Zuzana Homolová, gitaristka, speváčka

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

23. 4. 2010

BURZA KNÍH zo súkromných zbierok pri príležitosti Svetového dňa knihy a autorských práv

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné dokumentačné stredisko UNESCO

27. 4. 2010

KNIHA MÔJHO ŽIVOTA

Čitateľská súťaž študentov stredných škôl pri príležitosti Svetového dňa knihy a autorských práv

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO

29. 4. 2010

VZDIALENÉ BLÍZKE OSUDY

Príbeh Srbska

Ôsma časť programového cyklu sa uskutočnila pod záštitou a za účasti Jeho Excelencie Danko Prokića, veľvyslanca Srbskej republiky v Slovenskej republike.

Súčasťou programu bola prezentácia aprílového čísla Revue svetovej literatúry, venovaného srbskej literatúre.

Jarmila Samcová, šéfredaktorka Revue svetovej literatúry, prekladateľka; Ján Jankovič, literárny vedec, prekladateľ; Karol Chmel, básnik, prekladateľ; Michal Babiak, dramaturg, režisér; Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Veľvyslanectvo Srbskej republiky v Slovenskej republike, Umelecká agentúra ABA

M Á J

3. 5. 2010

SARAJEVO – ČAKANIE NA LASTOVIČKY

Prezentácia knihy Miroslava Mojžitu o meste zmietanom osudmi 20. storočia

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

5. 5. – 7. 5. 2010

DNI EURÓPSKÝCH PROJEKTOV, medzinárodná konferencia

Priestory Univerzitetnej knižnice v Bratislave

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Universitäts- und Landesbibliothek Tirol (A), EOD Culture, Europeana Travel, IMPACT

6. 5. – 29. 5. 2010

ČAROVNÁ CESTA PRÍBEHOV

Výstava knižných ilustrácií, ocenených medzinárodnou porotou IBBA v rokoch 2006 - 2009

Usporiadatelia: Bibiana, Medzinárodný dom umenia pre deti, Univerzitná knižnica v Bratislave

10. 5. 2010

KULTÚRNA IDENTITA EURÓPY: mýtus, história, umenie

Medzinárodná konferencia o Európanoch, ich koreňoch, genéze Európskej únie a procese európskej integrácie

Usporiadatelia: Kaleidoscope Non-governmental organization (GR)

Dom Európy Bratislava

Súčasťou podujatia bola výstava na Barokovom nádvorí v UKB

11. 5. 2010

O KULTÚRNEJ A ETNICKEJ ROZMANITOSTI

Cyklus filmových dokumentov pre študentov FF UK

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Filozofická fakulta Univerzity Komenského

12. 5. 2010

Miroslav Londák – Stanislav Sikora a kol.:

ROK 1968 A JEHO MIESTO V NAŠICH DEJINÁCH

Prezentácia publikácie, ktorá je doteraz najpodrobnejším spracovaním celého spektra otázok, súvisiacich s vývojom roka 1968 v Československu

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Slovenská akadémia vied-Historický ústav

13. 5. 2010

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A

KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL, 4. medzinárodná konferencia

Usporiadateľ: Slovenská pedagogická knižnica

13. 5. 2010

GAETANO DONIZETTI: MÁRIA STUARDA

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Klub priateľov opery Slovenského národného divadla, člen Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

17. 5. 2010

ROVNOSŤ PRÍLEŽITOSTÍ V EURÓPSKOM VÝSKUMNOM

PRIESTORE, Medzinárodný workshop

Usporiadateľ: Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica – Ústav vedy a výskumu

17. 5. 2010

VEREJNÝ ODPOČET UNIVERZITNEJ KNIŽNICE

V BRATISLAVE

Usporiadateľ: Univerzitná knižnica v Bratislave

19. 5. 2010

ANASOFT LITERA FEST

Slávnostná prezentácia piatich ročníkov literárnej ceny Anasoft litera

Usporiadatelia: Občianske združenie Ars litera, Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

20. 5. 2010

INDIA – bohatá kultúra, tradície, život

Predáška Akshaya Dixita spojená s besedou

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, Veľvyslanectvo Indickej republiky v Slovenskej republike

20. 5. 2010

SALÓN U LISZTA

Kto mal vedieť, že boli z Lúčnice ...?

Tridsiata siedma časť programového cyklu

Marián Turner, generálny riaditeľ Umeleckého súboru Lúčnica;

Štefan Nosál, umelecký riaditeľ Umeleckého súboru Lúčnica, choreograf;

Elena Matušová, umelecká vedúca a dirigentka Speváckeho zboru Lúčnica;

Orchester Zlaté husle, umelecký vedúci Martin Sleziak.

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

J Ú N

3. 6. – 18. 6. 2010

SUISEKI A JAPONSKÁ KERAMIKA

5. ročník výstavy Slovenskej asociácie suiseki s medzinárodnou účasťou

Usporiadatelia: Slovenská asociácia suiseki, Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum

7. 6. – 8. 6. 2010

BRATISLAVSKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DNI 2010

Cyklický knihovnícky seminár v rámci projektu KIS3G

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Slovenská národná knižnica, Martin

9. 6. 2010

PESTRÉ TÓNY LETA

Koncertné vystúpenie žiakov ZUŠ Exnárova

Usporiadateľ: Základná umelecká škola, Exnárova ul., Bratislava

10. 6. 2010

GIUSEPPE VERDI: RIGOLETTO

DVD prezentácia opery pre členov Klubu priateľov opery SND

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave; Klub priateľov opery Slovenského národného divadla, člen Medzinárodnej asociácie operných klubov FEDORA

11. 6. 2010

KOMORNÝ KONCERT

Erika Szabóová - mezosoprán, Annamária Dálnokyová – soprán; Jarmila Balážová – mezzosoprán; Jana Melišková – soprán; Soňa Šišková – flauta; Barbora Mikulášková – klarinet; Dušan Šujan – klavír; Aneta Kuzmová – klavír

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – hudobný kabinet
Konzervatórium v Bratislave

15. 6. 2010

ZÁHRADA

Hovory o kultúre a kriku doby

Premiérová časť programového projektu

Téma: Borgesova e-knižnica. Stratí sa kniha v labyrinte nových médií?

Pavol Rankov, spisovateľ, dramaturg; Tomáš Ulej, zakladateľ

a digitalizátor Zlatého fondu SME; Timotea Vráblová, literárna historička

Hudobný hosť: Erik Markovič

Koncepcia a moderovanie: Peter Michalík, Veronika Dianišková.

Súčasťou podujatia bola ochutnávka čajov v podaní čajmajstrov z Tea4u

a Hodinová výstava fotografií Veroniky Markovičovej „Tetka poetka.“

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra Slovkoncert

17. 6. 2010

TAJOMSTVÁ PERU V KOCKE

Najznámejšie pamiatky tajomnej krajiny a praktické rady pre cestovateľov
Ľubica Šedivá, cestovateľka

Podujatie sa uskutočnilo pri príležitosti Medzinárodného roka zblížovania kultúr.

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, pelikan.sk

17. 6. 2010

SALÓN U LISZTA

Umenie tolerancie – π (pí) klub

Tridsiata ôsma časť programového cyklu

Jozef Mikloško, prezident π klubu, Ladislav Ťažký, spisovateľ;

Milan Stano, vydavateľ, výtvarník; Alexander Jablokov, huslista;

Jozef Burda, námorný kapitán; Anton Hykisch, spisovateľ; Oliver Solga,

historik umenia, primátor Pezinka; Peter Rašla, vydavateľ; Ľuboš Jurík,

spisovateľ; Dušan Čech, vinár; Ľubomír Olach, vydavateľ; Jozef Banáš,

spisovateľ

Hostiteľ večera: Stanislav Bachleda, publicista

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave – Multifunkčné kultúrne centrum, Umelecká agentúra ABA

23. 6. 2010

DOSTUPNOSŤ A VYUŽÍVANIE ELEKTRONICKÝCH ZDROJOV NA SLOVENSKU

Seminár pre predstaviteľov slovenských knižníc o novinkách a možnostiach využívania elektronických zdrojov

Usporiadatelia: Univerzitná knižnica v Bratislave, Suweco SK, s. r. o.

24. 6. 2010

SOCHA A OBJEKT XV.

Slávnostné otvorenie XV. ročníka medzinárodnej výstavy

V programe účinkovali: Marián Varga – klávesy; Jozef Lupták – violončelo

Usporiadatelia: Agentúra Artline, Univerzitná knižnica v Bratislave –

Multifunkčné kultúrne centrum, Mestská časť Bratislava – Staré Mesto

25. 6. – 27. 8. 2010

SOCHA A OBJEKT XV.

Expozície v rámci XV. ročníka medzinárodnej výstavy

Usporiadatelia: Agentúra Artlines, Univerzitná knižnica v Bratislave –

Multifunkčné kultúrne centrum, Mestská časť Bratislava – Staré Mesto

25. 6. 2010

KNIHA AKO DAR

Vystúpenia delegátov PEN Centier z Chorvátska, Srbska, Maďarska, Rakúska, Českej republiky a Spojených štátov amerických pri príležitosti Medzinárodnej konferencie spisovateľov k dvadsaťročnému pôsobeniu PEN Centra na Slovensku.

Hudobný hosť: Jiří Dědeček, predseda českého PEN Centra.

Súčasťou podujatia bolo predstavenie nových kníh, darov spisovateľov z PEN Centier do Celosvetovej PEN knižnice.

Usporiadatelia: Slovenské PEN Centrum, Univerzitná knižnica v Bratislave

Názov: **BULLETIN UNIVERZITNEJ KNIŽNICE
V BRATISLAVE č. 1/2010**

Vydala: Univerzitná knižnica v Bratislave

Zodpovedný redaktor: Mgr. Tatiana Popová

Redakčná rada: Mgr. Mária Džavíková, Mgr. Kamila Fircáková,
PhDr. Dagmar Kleinová, Mgr. Tatiana Popová,
PhDr. Lýdia Sedláčková

Jazykový redaktor: PhDr. Júlia Dvorská

Rok vydania: 2010

Tlač: Univerzitná knižnica v Bratislave